БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 221 (18.997). ● Чоршанба, 26 сентябрь 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

СССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари, совет ёзувчиларининг коммунистик қурилишга катта ҳисса қўшганлиги учун ва ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан **СССР Ёзувчилар союзи Халқлар дўстлиги ордени** билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
К. ЧЕРНЕНКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1984 йил 25 сентябрь.

ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАСИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ФРЕЛИМО партияси раиси, Мозамбик Халқ Республикаси Президенти, республика маршали Самора Мойзес Машелга табрик телеграммаси йўллаб, Мозамбик озодлик фронтининг мустамлака ҳукмронлигига қарши қуролли кураши бошланган куннинг 20 йиллиги муносабати билан қутладилар.

Совет Иттифоқи ҳамиша қўлга қурол олиб ўз ватани озодлиги ва мустақиллиги учун курашга отланган мозамбиклик ватанпарварлар томонида бўлди. Бугунги кунда совет кишилари ички ва ташқи душманларнинг кирдикорларига қарши, ўз революцион ғалабалари учун, янги ҳаёт қуриш ҳуқуқи учун кураш олиб бораётган Мозамбик халқига ҳайрихоҳлик билдирмоқдалар ва улар билан бирдамдирлар, дейилади телеграммада. (ТАСС).

ҲАЁТ ҲАҚИҚАТИНИ, СОЦИАЛИЗМНИНГ ЮКСАК ИДЕАЛЛАРИНИ ҚАРОР ТОПТИРАЙЛИК

АСР БИЛАН ҲАМНАФАС БЎЛАЙЛИК

СССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ ЮБИЛЕЙ ПЛЕНУМИ

Бундан ярим аср илгари мамлакатимизнинг сўз усталарини бирлаштирган совет ёзувчиларининг биринчи съезди Ватан маданияти тарихига шонли саҳифа бўлиб қўшилди. Улар ягона оила туйғулари билан жипслашиб, улуғ мақсад ва вазифалардан илҳомланиб, эндиликда социалистик Ватан халқларининг 78 тилида замонамиз буюк зафарларининг йилномасини яратмоқдалар.

Ана шу ижодий ташкилотнинг 25 сентябрь куни Москвада бўлиб ўтган юбилей пленуми СССР Ёзувчилар союзининг эллик йиллигига бағишланди. Кўпмиллатли совет адабиётининг, барча ижодий союзларнинг вакиллари Катта Кремль саройида тўпланишди. Бу ерда чет эллардан келган меҳмонлар — Европа, Америка, Осиё ва Африкадаги 33 мамлакатнинг сўз усталари, бир қанча халқаро ва миллий адабий ташкилотларнинг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Юбилей пленумининг қатнашчилари К. У. Черненко, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лигачев ўртоқларни ўринларидан туриб, гулдурос давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Президиумда КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари, бир қанча министрлик ва идораларнинг раҳбарлари, СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретарлари, совет ёзувчилари биринчи Бутуниттифоқ съездининг делегатлари, ижодий союзлар ва СССР Фанлар академиясининг вакиллари ҳам ўтирибдилар.

Пленумни СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Г. Марков очди. У мамлакат бадиий зиёлилари номидан ўртоқ К. У. Черненкони Ватаннинг олий мукофоти — Ленин ордени ҳамда учинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан самимий табриклади. Бу мукофот, деди у, совет раҳбарининг КПСС ва Совет давлатининг ленинча ички ва ташқи сиёсатини ишлаб чиқиш ҳамда амалий ошириш, мамлакатнинг экономикаси ва маданиятини ривожлантириш, СССРнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш соҳасидаги ғоят катта хизматлари, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашдаги катта шахсий ҳиссаси партия ва халқ томонидан чуқур эътироф этилганлигини ифодаловчи янги далилдир.

(Давоми иккинчи бетда).

Суратда: мукофотни топшириш пайти.

ТАСС — ЎзТАГ телефотоси.

СССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ 1984 ЙИЛ 25 СЕНТЯБРДАГИ ЮБИЛЕЙ ПЛЕНУМИДА

ЎРТОҚ К. У. ЧЕРНЕНКО НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Сизларнинг пленумингиз совет маданияти тарихидаги жуда муҳим воқеа — совет ёзувчилари биринчи Бутуниттифоқ съездининг эллик йиллигига бағишланган. Биз бугун Улуғ Октябрь туфайли бунёдга келган Совет адабиёти босиб ўтган йўлга фахр билан назар ташлаймиз. XX асрнинг революцион ўзгаришлари бу адабиётда ўзининг яққол ифодасини топган. **(Қарсаклар).**

Бу адабиёт — халқ билан, партия, мамлакат билан ҳамнафас бўлиб яшаётган адабиётдир. Унинг саҳифаларида Ленин ва сафдошларининг, Гражданлар уруши ва биринчи беш йилликлар қаҳрамонларининг, Улуғ Ватан уруши ўлмас жангчиларининг улуғвор сиймолари бутун борлигича намоён бўлади. Бу — марказида меҳнат аҳли ва меҳнат қўйнидаги инсон, синчков, изланувчи, фаол, актив социализм қурувчиси турган адабиётдир. Бу — ўз замондошини, унинг бутун мураккаб ички дунёси ва маънавий изланишларини, унинг қувончлари ва ташвишларини, ҳақиқат ва адолатга интилишларини тушуниб, тасвирлай оладиган адабиётдир.

Горький ва Маяковский, Фадеев ва Шолохов ажойиб тарзда бошлаб берган ишни бугунги кунда бизнинг кўп миллатли адабиётимизда актив ва самарали ишлаётган ёзувчилар билан шоирлар давом эттирмоқдалар. **(Қарсаклар).** Мен бунда номларни ёки конкрет асарларни айтиб ўтирмайман, албатта. Бир нарсани қайд этиб ўтаман: кейинги йилларда адабиётда пайдо бўлган янги, талантли ва теран асарлар, совет китобхонини тўлқинлантираётган, ўйлашга ва баҳслашишга мажбур этаётган мавзулар — бизларнинг кўз ўнгимизда совет классикасига, қолаверса жаҳон классикасига ҳам шундай асарлар қўшилмоқдаки, бу асарлар асло эскирмай, ўз даври тўғрисида авлодларга ҳаққоний сўзлаб беришнинг ниҳоятда аниқ далилидир.

Адабиёт ва умуман санъат муваффақиятларининг энг аниқ мезони — улар халқнинг ғоявий-маънавий қиёфасини шакллантиришга ўтказадиган таъсирнинг реал даражасидир, деб айтсам хато қилмаган бўламан, деб ўйлайман. Шу жиҳатдан олганда совет адабиёти ҳақиқатан ҳам тенгсиздир. Бу адабиёт янги, социалистик цивилизациянинг маънавий бойлигини ўзида мужассамлаштиради. Шу боисдан ҳам партия, халқ ёзувчиларнинг, барча санъат усталарининг олижаноб меҳнатига шу қадар ҳурмат билан қарамоқда. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар, ёзувчилар биринчи съездининг йиллиги адабиётдаги ишларнинг аҳволи тўғрисидагина эмас, шу билан бирга умуман бадиий ижодиёт проблемалари ҳақида, санъатнинг ҳаётимиздаги ўрни тўғрисида ҳам рўй-рост, муфассал гаплашиб олишни тақозо этади. Сизларда, совет санъати арбобларида шундай суҳбат учун эҳтиёж бор, деб ўйлайман. Бундан неча ўн миллионлаб китобхонларингиз, томошабинларингиз, тингловчиларингиз — хуллас, бутун жамиятимиз манфаатдор эканлигига аминман. Бу суҳбатда мен ҳам иштирок этишни истаётганлигимни яширмайман. Табиийки, бадиий ижодиёт проблемалари тўғрисида гапирганда, уларни қандай қилиб ҳал этиш кераклиги тўғрисида сизларга кўрсатмалар ҳам бермоқчи эмасман. Мен аввало, мазкур проблемаларнинг сиёсий жиҳатлари юзасидан фикрларимни билдиришни, ўз мулоҳазаларимни баҳам кўришни, партия сиёсатининг бугунги кундаги туб вазифалари тўғрисида, биз уларни қандай тушуниб, қандай ҳаракат қилаётганлигимиз ҳақида сўзлаб беришни истардим.

Бадиий ижодиёт проблемалари сиёсатдан ташқарида мавжуд эмас, бу биз учун аниқ-равшан ҳақиқатдир. Аммо маълумки, бу ҳақиқат ўз йўлини осонликча очгани йўқ. Унинг принципиал қарор топишига ёзувчиларнинг биринчи съезди бебаҳо ҳисса қўшганлиги шак-шубҳасиздир.

Ана шу съездда адабиётнинг социалистик жамиятдаги вазифаси тўғрисида, унинг янги инсонни тарбиялашдаги роли ҳақида, адибнинг гражданлик бурчи тўғрисида гап борган эди. Алексей Максимович Горький шу масалаларга кенг кўламда ленинча ёндашди. Унинг асосий фикри сизларнинг ёдингизда бўлса керак, албатта: Ёзувчи ўзига социализм бериб қўйган буюк ҳуқуқдан актив фойдаланишни ўрганиб олиши керак. Бу ҳуқуқ янги ҳаёт қурилишида бевосита иштирок этиш, ўз умрини яшаб бўлган барча қолоқ нарсаларнинг қатъий ҳаками бўлиш, ўз санъати билан чинакам инсонпарварликни, социализмнинг юксак идеалларини қарор топтириш ҳуқуқидир. Адабиётимиз, санъатимизнинг асосий бадиий методи бўлган социалистик реализмнинг сиёсий моҳияти аслида мана шундан иборатдир.

Биринчи съезд янги, социалистик йўналишдаги адабиётнинг қарор топиши жараёнида бурилиш босқичи бўлиб қолди. Бу босқич эса қуруқ жойда бошланиб қолмай, балки илғор рус адабиёти, Россиядаги барча халқларнинг демократик маданияти, жаҳон классик мероси пойдеворида қад кўтарди.

Горький съездга якун ясаб, унга большевизмнинг ғалабаси деб баҳо берди. У сўзсиз ҳақ эди: коммунистик партиявийлик ва уюшқоқлик адабиёт соҳасига киритилганлиги Ленин башорат қилганидек, унинг ҳақиқатдан ҳам эркин, меҳнат аҳли билан ошкора боғланган адабиёт бўлиб қолишига ёрдам берди. Адибларни бирлаштиришнинг узоқ изланишлардан кейин топилган ва съездда мустаҳкамланган ташкилий формасини бошқа санъат усталари ҳам қабул қилдилар. Бу форма замон синовидан ўтди.

Лекин биринчи съезднинг аҳамияти бадиий турмуш доираси билан чекланиб қолмади: бу съезд совет зиёлилари қарор топиши тарихида ҳам бир марра бўлиб қолди. Съезд делегатларининг учдан икки қисми ўз келиб чиқиши билан ишчилар ва деҳқонлардан иборат бўлганлигини эслаб кўринг. Бошқача қилиб айтганда, улар биринчи авлодга мансуб зиёлилар бўлишган эди. Бу факт янги зиёлилар бунёдга келиб, жамиятимизда муносиб ўринни олганликлари тўғрисида ҳар қандай сўздан кўра яхшироқ далил бўлган эди.

(Давоми иккинчи бетда).

ТЕРИМ СУРЪАТИНИ ЖАДАЛЛАШТИРАЙЛИК

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Республикамиз пахтазорларида ғўза дефолиацияси якунловчи босқичга кирди. Тошкент, Жиззах, Сирдарё, Сурхондарё ва Қорақалпоғистон автоном республикасида бу соҳадаги план ортиғи билан адо этилди. Самарқанд, Хоразм, Наманган областлари механизаторлари ва авиаторлари бу муҳим агротехник тадбирни тезкорлик билан олиб боришмоқда.

Лекин Қашқадарё ва Фарғона областларида мавжуд техника воситалари ва самолётлардан ҳамон қониқарсиз фойдаланилаётир. 24 сентябрь куни Қашқадарё областида 678 «ОВХ» пуркагичидан 599 таси, Фарғона областида 762 агрегатдан 278 таси ишлади, холос.

Қорақалпоғистон автоном республикаси ва барча областларда машина терими авж олиб кетди. Юксак «оқ олтин» хирмонини тезроқ бунёд этиш — терим агрегатларини юқори унум билан ишлатишга кўп жиҳатдан боғлиқ.

Ҳар бир механизатор ва авиаторнинг айни кунлардаги асосий вазифаси дефолиацияни тезкорлик билан тугаллаш ва «зангори кема»ларга кенг иш фронти яратишдан иборат. Ана шунда бор ҳосилимизни қисқа фурсатда саранжомлаш имконига эга бўламиз.

ЗАФАР МУБОРАК

● **Қизилтепа районидаги 3-қўриқ совхозининг Жаббор Каримов бригадаси заршунослари давлатга пахта топшириш бўйича йиллик планни бажардилар.** Эл хирмонига 84 тонна «оқ олтин» топширилди. Ҳозирга қадар ўз агрегати бункеридан 20-25 тоннадан дурдона тўккан Акбар Тўқсонов ва Абдурауф Каримов каби механизаторлар хирмонга муносиб ҳисса қўшдилар. Миришкорларнинг аҳди 7 ноябрга қадар ялпи хирмонни 130 тоннага етказишдан иборатдир.

● **Яккабоғ районида икки хўжалик давлатга ингичка толали пахта топшириш планини бажарди. «Партия XXIV съезди» колхози заршунослари қабул пунктларига 114 тонна, «Қизил юлдуз» колхози миришкорлари эса 95 тонна қимматбаҳо хом ашё — ипак пахта топширдилар.**

Косон районидаги Энгельс номли совхознинг Болли Рустамов бошлиқ бригадаси аъзолари Қашқадарё областида биринчи бўлиб йиллик план бажарилганлиги ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар.

ТЕХНИКА ШАРОФАТИ

● 24 сентябрь куни Сурхондарё области далаларида 1633 та «зангори кема» ишлатилди. Ҳар бир агрегатнинг кунлик иш унуми 3,2 тоннани ташкил этди. Ўзаро социалистик мусобақада ғолиблик қилаётган **Ленин йўли районидаги Будённий номли совхоз механизатори Хўжамқул Рустамов бир кунда 16 тонна, мавсум бошидан буён 143 тонна «оқ олтин» теришга эришди.**

● Шофиркон районидаги «Ленинобод» колхозининг Саттор Қиличев бошлиқ бригадаси 24 сентябрда йиллик планнинг 9 процентти миқдорида пахта тайёрлади. Бу муваффақиятга кунига 5,5—6 тоннадан пахта тераётган Наби Ҳакимов, Ҳалил Раҳматов, Исроил Исматов каби «зангори кема» капитанлари катта ҳисса қўшишмоқда.

● **Пахтачи районида ҳам машина терими тобора авж олдирилмоқда. Дастлабки кунларданоқ илғорликни қўлга олган Ҳайрулла ва Назарбек Эгамбердиевлар ўз агрегатлари бункердан 11 тоннадан юқори сифатли пахта тўкишмоқда.**

ОИЛА ХИРМОНИ

Бу йилги мавсумда Тўрткўл райони далаларида кўплаб оилавий терим звенолари ишламоқда. **Ильич номли колхознинг Ёқуббой ОТАНИЁЗОВ бошлиқ оилавий звеноси теримда бошқаларга ўрнак кўрсатмоқда. Уч кишидан иборат оила аъзолари ўтган куни 540 килограмм пахта теришга эришдилар. Уларнинг мавсум бошидан бери уйган хирмонлари 7130 килограммга етди.**

„Оқ олтин" хирмонига

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 25 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

Фарғона	2,73	29,47	0,37	1,03
Андижон	2,31	24,53	0,74	2,08
Бухоро	1,64	20,31	0,22	0,85
Наманган	2,20	18,76	0,59	1,78
Сурхондарё	2,05	18,61	1,46	5,64
Навоий	1,20	15,47	0,01	0,02
Тошкент	2,94	14,75	2,67	9,40
Самарқанд	1,50	12,88	0,11	0,22
Хоразм	1,86	12,16	0,09	0,28
Қашқадарё	1,10	11,54	0,08	0,20
ҚҚАССР	0,98	7,16	0,08	0,13
Сирдарё	0,56	3,34	0,01	0,02
Жиззах	0,77	3,00	0,73	1,77
Республика бўйича	1,74	15,52	0,59	1,96
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	2,48	21,96	—	—
Сурхондарё	2,21	19,53	2,05	6,48
Навоий	1,37	13,77	—	—
Бухоро	1,30	12,95	—	—
Қашқадарё	1,07	7,26	—	—
Республика бўйича:	1,77	15,18	1,07	3,38

Дефолиация қандай бормоқда?

Республика областларида ғўза дефолиациясининг бориши тўғрисида шу йил 25 сентябргача бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда дефолиация қилинган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

ЖИЗЗАХ	9,8	147,6
ҚҚАССР	13,0	139,7
ТОШКЕНТ	—	121,0
СИРДАРЁ	4,9	114,2
СУРХОНДАРЁ	7,3	100,1
Хоразм	9,6	92,9
Наманган	8,3	84,9
Андижон	4,1	81,2
Бухоро	5,1	76,4
Самарқанд	12,1	74,9
Навоий	5,1	66,7
Фарғона	5,9	42,7
Қашқадарё	5,0	41,2
Республика бўйича:	6,8	92,3

ҲАЁТ ҲАҚИҚАТИНИ, СОЦИАЛИЗМНИНГ ЮКСАК ИДЕАЛЛАРИНИ ҚАРОР ТОПТИРАЙЛИК

(Боши биринчи бетда).

Адиблар съезди Октябрдан кейин таркиб топган меҳнат билан маданиятнинг иттифоқини мустаҳкамлади. Шундай иттифоқ бўлмаса, ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларнинг иттифоқи бўлмаса социализмни муваффақиятли равишда барпо этишнинг мутлақо иложи йўқ. Ишчилар синфи шу иттифоқнинг мустаҳкамловчи кучи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Бу ярим аср муқаддам тўғри эди, зиёлилар маълумотли кишиларнинг энди тор қатлами бўлмай, балки меҳнаткаш халқнинг қудратли қатлами бўлиб қолган бугунги кунда айниқса тўғридир. Зиёлиларнинг муштарак ишимизга — СССРда барпо этилган социализмни такомиллаштиришга қўшаётган ҳиссаси муттасил ортиб бораётган ҳозирги пайтда бу айниқса тўғридир.

Бу иш мураккаб эканлиги тушунарли. Бу иш енгилтаклик билан, оддийгина ёндашувга тоқат қилмайди. Бунда ҳар қандай ишни ҳам пухта ўйлаб қил, деган нақл ўз-ўзидан эсга тушади. Дарҳақиқат айни шундай. Бугун биз ҳатто машиналардан ҳам уларнинг ақлли бўлишини талаб қилмоқдамиз. Бу гарчи мажозий маънода бўлсада, у ҳозирги ишлаб чиқариш жараёнининг ўзига хос хусусиятини — унинг интеллектуал жиҳатдан тобора кучайиб бораётганлигини тўғри таъкидлайди. Биз халқ хўжалиги самарадорлигини ошириш, ишлаб чиқаришни интенсивлашни фан кашфиётлари, инженерлик тафаккури ютуқларини жадал ўзлаштириш билан ғоят чамбарчас боғлаётганлигимиз бежиз эмас-ку, ахир. Иқтисодий тафаккурнинг ўзини қайта қуриш билан ҳам жуда қалин боғламоқдамиз, албатта.

Умуман, ўртоқлар, партия, давлат, хўжалик ишининг қайси бир соҳасини олиб кўрманг, биз чуқур билимларга, барча меҳнаткашларнинг юксак онглилиги ва маданиятига, совет кишиларининг авлодлари тўплаган ғоят катта маънавий, ижодий потенциалга таянмай туриб, бирон соҳада ҳам олға томон муваффақиятли ҳаракат қила олмаймиз.

Аслини олганда XXVI съезд, кейинги вақтлардаги Марказий Комитет Пленумларининг қарорлари ана шу потенциални тўла-тўкис сафарбар этишга қаратилгандир. Бу эса бутун ривожланишимизга қудратли суръат бахш эта олишига ишончимиз комилдир.

Бу залга анъанага кўра ижодкор зиёли деган ном мустаҳкам бериб қўйилган касбларнинг намояндалари йиғилишган. Аммо бугунги кунда ижодий меҳнат қилиш, ўз ишига ижодий ёндашиш, ҳар бир зиёлига — олим ёки инженерга, ўқитувчи ёки врачга хос фазилат бўлиб қолиши керак, деб айтсам сизлар мени қўллаб-қувватлайсизлар, деб ўйлайман. Бундай фазилат ҳар бир ишчига, ҳар бир колхозчига ҳам, Улуғ Ватанимизнинг равнақ топиши йўлида ҳалол ва виждонан меҳнат қилаётган барча кишиларга ҳам хос бўлиши керак, албатта. Бундай кишилар эса бизда кўп, миллион-миллиондир.

Ўртоқлар, мен қандай хулосага келмоқчи эканлигимни пайқаб олган бўлсангиз керак: жамиятимиз олдида турган вазифалар хусусиятининг ўзи совет зиёлилари барча отрядларининг ижодий куч ва ғайратларини сарфлашлари учун ҳақиқатан ҳам чексиз имкониятлар яратади. Улар фаолиятининг формалари ва йўналишлари ниҳоятда хилма-хилдир. Аммо уларни бирлаштириб турган қандайдир муштараклик ҳам мавжуд. Мен зиёлилар жамоатчилик онгига, жамиятнинг маънавий турмушига ўтказадиган ғоят катта таъсирини назарда тутмоқдаман. Ленин таълим берганидек, буни партия сиёсатида, унинг идеологик ва ташкилотчилик ишида ҳамиша ҳисобга олиш керак. Лекин буни ҳисобга олиш жамият сифат жиҳатдан янги вазифаларга дуч келган, уларни ҳал этиш учун, табиийки, жамоатчилик онгининг янги даражага кўтарилиши талаб этиладиган даврларда, айниқса муҳимдир.

Ҳозирги кунларда ҳам иш айни мана шу тарзда давом этмоқда. Партиянинг назарий тафаккури бизни ривожланган социализм концепцияси билан қуроллантирди. Бу концепциянинг кучи шундаки, у янги жамиятнинг социал-иқтисодий етуклигида биз эришган даражани жуда тўғри аниқлашимизга, энг яқин ва истиқболдаги мақсадларимизни аниқроқ тасаввур этишимизга имкон беради. Эҳтимол бир қараганда бу бирмунча мавҳум бўлиб кўриниши мумкин. Лекин чуқур ўйлаб кўрилса, партия ҳужжатларини эътибор билан синчиклаб ўқиб чиқилса, бунда гап жуда конкрет, ҳаётий нарсалар тўғрисида бораётганлигини пайқамаслик мумкин эмас. Бунда гап биз бошдан кечираётган давр хусусиятларига шубҳасиз буюк ютуқларимиз камситилишига ҳам, воқеликни бежаб кўрсатишга ҳам, камчиликларни бўрттириб юборишга ҳам йўл қўймай, вазминлик билан реалистик баҳо бериш зарурлиги ҳақида, пайдо бўлаётган вазифаларни ҳал этишнинг мана шу хусусиятларга мос келадиган янги йўлларини ижодий қидириб топишнинг аҳамияти тўғрисида бормоқда.

Омма КПСС сиёсатини қўллаб-қувватлаши — бу сиёсатни самарали амалга оширишнинг жуда муҳим шартидир. Бундай қўллаб-қувватлаш эса одамлар билан рўй-рост сўзлашув орқали таъминланади. Сиёсатда ҳалоллик, самимият партия учун қатъий қонундир. В. И. Ленин ёзганидек, «Сиёсат борасидаги, яъни айрим шахсларни эмас, балки **миллионларча** шахсларни кўзда тутган кишилар муносабати соҳасидаги самимият, сиёсат борасидаги самимият — **сўз билан ишнинг мувофиқлиги** — батамом текшириш мумкин бўлган **мувофиқлигидир».**

Шу боисдан, ўртоқлар, ривожланган социализм концепциясида илмий мазмундан ташқари жуда зўр маънавий-сиёсий мазмун ҳам ифода этилган.

Воқеликни реалистик идрок этишни талаб қилиш гўё биз кундалик икир-чикирлар билан ўралашиб қолаётганлигимизни асло билдирмайди. Партия олға назар ташлайди. Партия мамлакатнинг, халқнинг келажаги, кўп жиҳатдан эса жаҳон майдонидаги ишларнинг аҳволини ҳам ҳал этишга боғлиқ бўлган проблемаларга жуда катта эътибор бермоқда.

КПССнинг XXVII съезди яқинлашмоқда. Ҳар бир съезд партия билан халқ ҳаётида жуда катта роль ўйнайди. Лекин ҳозирнинг ўзидаёқ шу нарса шубҳасизки, навбатдаги съезднинг аҳамияти унда янги таҳрирдаги КПСС Программаси қабул қилиниши билан белгиланади. Бизнинг ана шу программа асосида неча ўн йиллаб ишлашимизга тўғри келади.

Марказий Комитетнинг Программа комиссиясида гапириб ўтганимдек, биз вужудга келган реалликка асосланишимиз, кейинги салкам чорак аср мобайнида ижтимоий практика ва назарияда пайдо бўлган барча муҳим янгиликларни ҳисобга олишимиз, омма орттирган тажрибани назарда тутишимиз керак. Тажриба эса шуни кўрсатдики, коммунизм қурилиши билан бевосита боғлиқ вазифаларни ҳал этишдан олдин ривожланган социализмнинг тарихан узоқ босқичини босиб ўтиш зарур. Бизнинг мамлакатимиз ана шу босқичнинг бошида турибди.

Меҳнаткашларнинг хатларини, жамоатчиликнинг фикр-мулоҳазаларини таҳлил этиш масаланинг шу таҳлитда қўйилиши сўзсиз қўллаб-қувватланаётганлигини кўрсатмоқда. Шу билан бирга одамлар билан гаплашганда, хатларни кўриб чиқаётганда баъзан: шу билан биз коммунистик истиқболни орқага суриб қўймаётганмикинмиз? деган саволга дуч келасан киши. Бу саволнинг жавоби оддий ва қатъийдир: албатта орқага суриб қўяётганимиз йўқ. Аксинча, биз ана шу истиқболни яқинлаштириш учун ҳамма ишни қилмоқдамиз. Уни эса фақат бир йўл — коммунистик формация биринчи фазасининг у ёки бу босқичларига тааллуқли катта ва мураккаб проблемалар бутун комплексини ҳал этиш йўли билангина яқинлаштириш мумкин. Бу эса Лениннинг «Коммунизм — социализмнинг энг юқори ривожланиш босқичи» эканлиги тўғрисидаги тасаввурига тўла даражада мос келади. Ўртоқлар, мен шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, ривожланган социализм босқичининг узоқ давом этиши биз суръатларни муттасил кучайтириш тўғрисида ғамхўрлик қилмаслигимиз, қандайдир етилган ишларни номаълум вақтга қолдириб қўйишимиз мумкин, деган маънони асло билдирмайди. Биз бугунги кунда халқнинг бутун ижодий кучини, унинг меҳнатдаги ташаббускорлигини ривожланишимизни мумкин қадар кўпроқ жадаллаштиришга йўналтирмоқдамиз.

Шунинг учун «ривожланган социализм» иборасидан айтиш мумкинки, бизнинг ўтмишдаги муваффақиятларимиздан гувоҳлик берувчи ва келгусида бизнинг муваффақиятларимизни ўз-ўзидан гарантияловчи бир ёрлиқ сифатидагина фойдаланиш мумкин эмас. У бизни бошқа нарсага йўналтиради. Совет жамияти ҳаётининг барча томонларини социализм тўғрисидаги энг юксак, энг талабчан ва, албатта, илмий асосланган тасаввурларга мувофиқ ҳолга келтиришга йўллайди.

Бу нарса хўжалик ва ташкилотчилик соҳасидаги зўр куч-ғайратларни талаб этиши равшан. Шу билан бирга омманинг онглилигини ошириш, жамоатчилик партия олға сураётган янги ғояларни тезроқ ўзлаштириб олиши, эскирган, қолоқ қарашлардан қатъиян халос бўлиши учун унинг онгини, таъбир жоиз бўлса, муайян тарзда қайтадан йўлга солиб боришда сабот билан ишлаш зарур. Бинобарин, мана шу муҳим ғоявий-сиёсий ишда биз зиёлиларимизнинг актив ёрдамига умид боғлаймиз.

Бу вазифа адабиётимиз ва санъатимиз арбоблари учун ғоят катта илҳомбахш аҳамиятга эга эканлигига ишончим комил. Улар ўз асарлари билан ҳаётга, унинг проблемаларига партия талаб қилаётган, курашаётган ўша ёндашувни қарор топтиришлари керак. Дарвоқе бундай ёндашувнинг моҳиятини қисқача таърифлаш талаб этилган бўлса, бунда сизларга яхши таниш сўзлардан — социалистик реализм сўзларидан фойдаланиш мумкин бўлур эди.

Ҳозир адабиёт, кино, театр кўпинча мураккаб, зиддиятли ҳодисаларга мурожаат қилмоқда. Бунинг ҳеч бир ажабланарли жойи йўқ. Социалистик жамиятни ривожлантириш жараёнида зиддиятлар табиий ва муқаррардир. Зотан улар ҳамиша бирон-бир тарзда кишиларнинг тақдирига таъсир ўтказиб, маънавий тўқнашувлар манбаи бўлиб қолади, албатта. Бунинг устига, гарчи ана шу зиддиятлар бизда антагонистик руҳда бўлмаса-да, уларни бартараф этиш талайгина куч-ғайрат, зўр гражданлик жасоратини, принципиалликни талаб этади. Бу — ёзувчининг фикр юритиши учун, адабиётнинг азалий вазифаси — жамиятни, ҳар бир инсонни ўзига синчиклаб, қатъий назар ташлашига ундаш вазифасини бажариши учун ниҳоятда бой озиқдир. Инсоннинг ҳамиша ва ҳар ишда муштарак ишимизнинг матонатли курашчисидек актив позицияда туришига ҳам ёрдам берадиган жуда бой озиқдир.

Адабиётимиз, санъатимиз кишиларни коммунистик руҳда тарбиялашда, чинакам совет характерини шакллантиришда партияга ёрдам бериб, бундай характернинг табиатини очиб кўрсатиш учун, халққа, социализмга астойдил содиқ бўлган, янги дунё қурилиши қаҳрамонлигини гавдалантирувчи кишиларнинг ҳаққоний, баркамол образларини яратиш учун кўп иш қилди. Биз ҳаммамиз буни амалга ошириш, ҳаётдаги шундай кишиларни бадиий асарга кўчириш осон эмаслигини тушунамиз. Шунинг учун ҳам ижодкорлар муҳитида ижобий қаҳрамон қандай бўлиши кераклиги тўғрисида баҳслар табиий ва зарур бўлса керак. Мен албатта, бундай баҳсларга аралашмоқчи эмасман, фақат биргина мулоҳазани айтиб ўтишни истардим, холос. Масалан, қаҳрамоннинг ижобий ва салбий фазилатларини тасвирлаш «мезони» қандай бўлиши кераклиги тўғрисидаги мунозаралар кам самарали бўлиб кўринмоқда. Ўртоқлар, санъаткорнинг ижодий изланишлари, таъбир жоиз бўлса, ягона бошланиш нуқтасига эга бўлиши — ҳаёт ҳақиқатига, социалистик идеалларга содиқ бўлиши муҳимдир. Бу— санъат партиявийлиги, халқчиллигининг зарур шартидир.

Ўз-ўзидан равшанки, айниқса ёш китобхон, томошабин китобда ёки экранда ўз замондоши билан, унга ишона олишни, уни севиб, ундан ибрат олишни истаб қоладиган замондоши билан тез-тез учрашиб туришни хоҳларди. Марказий Комитет июнь Пленумида айтган гапимни такрорлайман, чунки аминманки, кишиларнинг ижтимоий феъл-атворини ва ҳис-туйғуларини тарбиялашда онгга ҳам, қалбга ҳам таъсир ўтказиш қобилиятида ҳеч нарса адабиёт, санъатнинг ўрнини боса олмайди.

Шу муносабат билан яна бир нарсани айтиб ўтишни истардим, инсонни бадиий маданиятдан баҳраманд этиш, уни эстетик тарбиялаш ёшликданоқ бошланганида мустаҳкам натижалар беради. Мактабимизнинг шубҳасиз хизмати шундаки, бизда классик адиб масхара қилиб кулган «митрофанушкалар» ҳақиқатда энди йўқ. Аммо эмоционал-психологик маънодаги думбуллар ҳам афсуски, ҳали бор. Афтидан адабиёт ва санъатнинг шахсни камол топтиришга таъсирини кучайтириш учун мактаб ислоҳотидан фойдаланиш керак бўлади. Бугунги кунда ёш авлодни ғоявий-маънавий жиҳатдан камол топтиришга, ҳис-туйғу маданиятини тарбиялашга илм-фан асосларини ўргатишга қараганда кам эътибор берилмаслиги кераклигига аминман. Партия бу ишда ижодий союзларнинг, санъаткор зиёлиларимизнинг конкрет ёрдамига умид боғламоқда.

Тарих асосида тарбиялаш гражданликни, совет ватанпарварлиги, интернационализмни тарбиялашнинг муҳим воситаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Адабиётда, санъатда тарихий мавзу ўзига хос тарзда қайта жонлантирилаётганлиги яхши иш. Ўтмиш тўғрисида жиддий, марксча-ленинча дунёқараш позицияларида туриб, вазминлик билан гапира олиш маҳорати шу ишда муваффақият келтиражагини практика кўрсатиб турибди. Тарихни қайта ёзиб ҳам, уни тузатиб ҳам бўлмайди. Совет халқининг социализм учун кураш тарихини бадиий ифодалаш айниқса чуқур ўйлаб, чинакам синфий ёндашувни талаб этади. Зотан, ҳақиқатга хилоф иш қилмаслик учун санъаткор фактларга қаттиқ асосланиши, ижтимоий ривожланиш қонуниятлари ҳамда унинг реал боришини билиш ўрнига ҳиссиётлар ва эркин хаёлларга берилиб кетмаслиги шарт.

Яна бир нарса ҳақида гапириб ўтмоқчиман. Совет санъаткорлари публицистикага тез-тез мурожаат этаётганликлари қувончлидир. Бу уларнинг одамларни тўлқинлантираётган жуда муҳим проблемаларга, конкрет иқтисодий ва социал масалаларга дадиллик билан ўз вақтида қўл уришларига имкон беради. Бу шундай асарлар яратишга ёрдам берадики, бу асарлар санъат воситалари билан кўпинча баайни вақтдан ўзиб, етилган ҳаётий проблемаларни ўткир қилиб қўяди ва уларни ҳал этишнинг конкрет йўлларини таклиф этади.

Хуллас, ўртоқлар, санъаткор замонавий ёки тарихий, ички ёки халқаро мавзуга қўл урмасин, қайси жанрларда ижод қилмасин, унинг асарининг ижтимоий қиммати аввало у эгаллаган ва қарор топтирилаётган актив ғоявий-сиёсий дунёқараш позицияси билан белгиланади.

Ўртоқлар! Бизнинг олға томон ҳаракатимиз суръатларига ташқи сиёсий вазият талай даражада таъсир қилмоқда. Ҳозир эса бу вазият жуда хатарли бўлиб бормоқда. Кейинги вақтларда менга бу ҳақда неча марталаб гапиришга тўғри келди. Шунинг учун ҳам фақат бир қанча фикр-мулоҳазаларни айтиб ўтишга ижозат бергайсиз.

Афсуски, ядро хавф-хатарининг ғоят катта эканлиги ҳозирги халқаро вазиятнинг аччиқ ҳақиқатидир. Бу ҳақиқатдан қочиб, ҳазил-ҳузил билан қутулиб бўлмайди. Ядро хавф-хатарига қарши актив ва собитқадамлик билан курашиш керак. Биз ҳам худди шундай қилмоқдамиз.

Бизнинг Қўшма Штатлар билан муносабатларда ёндашувимиз ҳам аввало шу билан белгиланади. Чунки халқаро майдондаги ишларнинг аҳволи талай даражада шу муносабатларнинг ҳолатига боғлиқдир. Аммо АҚШдагилар тенглик, ўзаро ҳурмат ва бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик принциплари асосида Совет-Америка муносабатларини нормаллаштиришдан бошқа оқилона йўл йўқ эканлигини тушунишни истамаётганликларини ёки буни тушунишга ҳозирча тайёр эмасликларини ҳамма нарса кўрсатиб турибди.

Бизнинг кунларимизда қудратли ядро потенциалига эга бўлиш — жуда оғир юкдир. Мен ҳатто бу қанчалик қимматга тушаётганлиги тўғрисида гапираётганим ҳам йўқ. Мен бу ҳол сиёсий арбоблар зиммасига юклаётган, улардан уруш ва тинчлик масалаларига, можароли вазиятларга ниҳоятда жиддий муносабатда бўлишларини талаб этаётган ғоят буюк масъулият юки тўғрисида гапирмоқдаман. Биз худди мана шунга асосланмоқдамиз. Бизнинг мақсадларимиз равшан ва ўзгармасдир: биз ҳарбий соҳада муҳолифликка қатъиян қаршимиз.

Биз қуролланиш пойгаси тубдан чекланиши ва қисқартирилишининг, ядро қуроли тақиқланиши ва батамом тугатилишининг қатъий тарафдоримиз.

Бугунги кунда чет элларда турли қарашлар ва эътиқодлардаги миллион-миллион кишилар худди шу мақсадлар учун курашмоқдалар. Уларнинг биргаликдаги ҳаракатлари урушга қарши жамоатчилик фикрини шакллантиришга сезиларли таъсир ўтказмоқда. Бу эса жуда муҳимдир, ўртоқлар. Бунда ҳам зиёлилар, маданият арбоблари кўп иш қилишлари мумкин. Шу боисдан ҳам бугунги кунда Горькийнинг: «Маданият арбоблари, Сизлар ким билан?» деган машҳур даъват саволи шу қадар мислсиз ташвишли ва талабчан оҳангда янграмоқда. Бунда гап кўпинча антикоммунистлар тасвирлаётганидек, СССР ёки АҚШни шунчаки танлаб олишдангина иборат эмас, албатта. Гап ҳаётними ёки цивилизациямиз ҳалокатиними танлаб олиш тўғрисида бормоқда. Бу ерда ҳеч қандай учинчи, мақбул йўл йўқ: сен урушга ҳозирлик кўраётган кимсалар билан бўласан ёки империализмнинг авантюрачилик сиёсатини рад этаётган, тинч-тотув яшаш учун, қуролсизланиш учун курашаётган кишилар билан бўласан.

Бизнинг ижодкор зиёлиларимиз ўзларининг чет эллардаги ҳамкасбларига шундай йўлни танлаб олишда ёрдам беришлари шу боисдан ҳам жуда муҳимдир. Дарвоқе Ғарбнинг ҳукмрон доиралари мана шундан жуда хавотирланмоқдалар. Улар ўз мамлакатлари зиёлиларининг кўз ўнгида социализм ғоялари ва практикасининг обрўсини тўкишга, уларни социалистик давлатларнинг ижодкор зиёлилари билан уриштириб қўйишга интилмоқдалар. Тинчлик душманлари миллионлаб кишилар овозига қулоқ солаётган маданият арбобларининг жипслашувидан қўрқадилар.

Ваҳолонки, Ғарбдагилар ғоялар ва қарашларни таққослаш, одамлар ўртасида алоқаларни ривожлантириш фойдали эканлиги тўғрисида гап сотишни ёқтиришади. Биз бунинг тарафдоримиз, албатта. Аммо биз амалда нималарга дуч келяпмиз? Ички ишларимизга беҳаёларча аралашиш йўлидаги уринишларга, чинакам психологик урушга дуч келмоқдамиз. Маданиятимиз арбобларининг партия билан бирлигини бир оз бўлсада бўшаштириш — психологик урушнинг мақсадларидан биридир.

Ўзларингиз биласизки, тўғрисини айтганда, зиёлиларга хос бўлмаган усулларни — туҳмат-бўҳтонни, фактларни чалкаштириш, тушунчаларни қалбакилаштириш каби усулларни қўлламоқдалар. Масалан, социализм ижод эркинлигига «тоқат қилиб турмайди», гўё КПСС бадиий изланишлар йўлини тўсиб қўймоқда, адабиёт билан санъатда «бир хилликни» талаб қилмоқда, деб айтмоқдалар. Бунда ҳамма нарса оёғи осмондан қилиб қўйилган. Албатта, асло бехабарликдан шундай қилинган эмас. Бинобарин ғоявий мухолифларимизни қайта ишонтириб ўтириш беҳуда ишдир, албатта. Аммо қарашларимизни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш ва тушунтириш, янги тузумнинг нопок «мунаққидлари»ни фош қилиш, социализм тўғрисидаги ҳақиқатни одамлар онгига чуқур етказиш, совет кишиларини, айниқса ёшларни синфий ҳушёрлик, улуғ Ватанимизни ҳимоя қилишга тайёр бўлиб туриш руҳида тарбиялаш ишларини тинимсиз олиб бориш лозим.

Яна шуни ҳам қайд этиб ўтишни истардим. Совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 40 йиллиги байрамига тайёргарлик кўриш даврида ижодий союзлар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ҳарбий-ватанпарварлик мавзуига санъат усталарининг яна ҳам чуқурроқ эътиборини жалб қилиш имкониятини топадилар, деб умид қиламиз. Бугун бизнинг шу мавзуда яратилган асарлар сонига нисбатан шикоятимиз йўқ, бу мавзу қадимдан маданият арбобларимизнинг ижодиётида муносиб ўринни олиб келмоқда. Аммо шундай асарларнинг тез-тез пайдо бўлиши мамлакатнинг бадиий ҳаётида, совет адабиёти ва санъати ривожида чинакам бир воқеа бўлиб қолишини истардик.

Ўртоқлар! Партиямиз билан давлатимиз шундай шароитларни яратишмоқдаки, бундай шароитлар истеъдоднинг тўла даражада намоён бўлишига, халқ манфаатлари йўлида ижод қилишига ёрдам беради. Биз ижодий меҳнат кишиларига майда-чуйда ишларда васийлик қилинишини қатъиян рад этамиз. Ижодиёт эркин бўлганлиги учун ҳам ижодиётдир: ҳеч қандай янги, ажойиб асарни ҳақиқатан ҳам калтак остида ярата олмайсан. Бу қадимий ҳақиқат бўлиб, уни исботлаб ўтириш эшик қолиб ўзингни тешикка уриш билан баробардир.

Бироқ ижод эркинлиги— истеъдод соҳиблари учун бир имтиёз эмас. Партия истеъдодни авайлаб-асраб, уни жамиятнинг ғоят қимматли бойлиги деб билади. Аммо жамиятнинг ҳамма учун мажбурий талабларидан, унинг қонунларидан инсонни ҳеч ким ва ҳеч нарса озод қила олмайди. Тузумимизнинг маънавий-сиёсий негизларини қоралаш билан айни бир вақтда ундан неъматлар ва эътирофларни кутиш мумкин, деб ўйлаш гўлликдир. Бугунги кунда жаҳонда давом этаётган жуда ўткир курашда ғоявий мухолифларимиз томонига ўтган кишиларни эса халқ кечирмайди, албатта. Бунда икки хил фикр бўлиши мумкин эмас.

Дарҳақиқат, ўртоқлар, санъатга партиявий ёндашиш моҳиятининг ўзини бузиб кўрсатиш учун Ғарбда кўпгина тутуруқсиз, ошкора бемаъни нарсалар ёзилган ва гапирилган. Баъзан шундай ҳам бўладики, совет авторининг ҳаётни бадиий тадқиқ этиш, баландпарвоз гап-сўзлар билан алмаштирилган, унча муваффақиятли чиқмаган асарини рўкач қилиб олишади. Шундан кейин ҳар жойда ҳаммани: мана, КПСС амал қилишга мажбур этаётган эталонни кўриб қўйинг, деб ишонтиришга уринадилар. Партиявий позицияларда туриб ёзилган теран, ўткир китобни нормадан «четга чиқиш» деб таърифлайдилар. Конкрет мисоллар келтирмаслигимга ижозат берасизлар деб ўйлайман: шу залда ўтирган баъзи ўртоқлар ана шундай найрангларга учраган.

Чуқур ғоявийлик, гражданлик ва бадиий маҳоратнинг юксак савияси — партиянинг, халқнинг санъат арбоблари олдига қўяётган энг асосий талабидир. Марказий Комитет 1983 йил июнь Пленумининг қарорлари ҳамда кейинги вақтларда маданият масалалари юзасидан чиқарилган ва сизларга маълум бир қанча қарорлар ҳам ижодкор зиёлиларимизни айни мана шунга йўналтиради.

Бизнинг улуғ ишимиз, инсонпарварлик мақсадларимиз эҳтироссиз қофиябозлик ва прозада жонсиз сўз ўйинига муҳтож эмас. Шчедрин захархандалик билан айтганидек, оригинал, янги фикр «оддий ҳақиқатни ёқимсиз чайнайвериш билан» алмаштирилган асарларни мазах қилиш учунгина бадиий асар деб аташ мумкин. Саёз асарлар ва опералар, жўн усулда суратга олинган телефильм ва кинофильмлар, беўхшов ишланган ҳайкалтарошлик асарлари ва картиналар миллионлаб кишиларнинг дидини шунчаки бузибгина қолмай, улар ана шу асарларнинг ижодкорлари қўл ураётган мавзу ва ғояни обрўсизлантиради. Шу боисдан санъатдаги саёзлик ва мужмалликка қарши қатъият ва принципиаллик билан курашиш керак. Ғоясизлик ёки дунёқарашда чалкашлик кўринишларига юзхотирчилик қилиш мумкин эмас, албатта.

Дарвоқе, ўртоқлар, баъзи танқидчиларимиз ишга бир томонлама ёндашиб, «мавзуининг муҳимлиги» учун заиф роман, спектакль, фильм тўғрисида мақтов сўзларини ёғдираётганликлари ёки ғоявий асоссиз асарнинг «эстетик топилмалари»га махлиё бўлаётганликларининг ҳам сабаби шунда эмасмикан?

Ҳолбуки, буюк адабиёт, улкан санъат юксак профессионал, гражданлик жиҳатдан масъулиятли танқидсиз яшай олмаслигини Ватанимиз, қолаверса жаҳон тажрибаси ҳам кўрсатиб турибди. Бу эса бизнинг марксча-ленинча танқидимиз у ёки бу асарларга аниқ баҳо берибгина қолмаслиги керак деган маънони билдиради. Биз танқиддан кўп нарсани кутмоқдамиз. Асарларда гап бораётган проблемаларнинг чуқур ижтимоий моҳиятини очиб кўрсата билиш, авторлар шу проблемаларни тўғри ўртага қўйганлари тақдирда уларни қўллаб-қувватлаш, чалғиб қолганларида эса улар билан далиллар асосида баҳслаша билиш маҳоратини кутмоқдамиз. Хуллас, танқидчилигимиз халқнинг маънавий турмушини ҳаракатга келтиришда ёрдам бериши керак. Шу боисдан ҳам, Ленин айтганидек, «Адабий танқидни ҳам партия иши билан... **мустаҳкамроқ** боғлашимиз» зарур.

Партия санъат соҳасида ленинча йўлни ўтказишни ишониб топширган кишиларнинг ҳаммаси буни ақл-фаросат билан, ташаббускорлик билан амалга оширишлари зарур. Бу эса ижодий меҳнат аҳли билан рўй-рост, принципиал сўзлашув демакдир. Санъаткорни тўлқинлантираётган ўткир проблемалардан сира ҳам бўйин товламаслик керак. Ана шу проблемаларни ҳал этишни юқори идоралар деб аталмиш идоралар зиммасига юкламаслик, суҳбатдошни ишонтира билиш, керак бўлиб қолган тақдирда эса қайта ишонтириш ҳам лозим. Бусиз адабиёт ва санъатга партиявий раҳбарликни тасаввур этиб бўлмайди. Горькийнинг жуда аниқ ибораси билан айтганда, айни шу нарса адабиёт ва санъатни «маънавий жиҳатдан нуфузли кучга» айлантиради.

Ўртоқлар! Ижодий союзларда ишловчи коммунистлар — шу союзларнинг сиёсий ўзаги, жипслаштирувчи кучидир. Улар санъаткорлар муҳитида партиявийлик руҳини изчиллик билан қарор топтиришлари, ижоднинг ғоявий йўналишига актив таъсир ўтказишлари, адабиёт ва санъат арбобларида марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришга кўмаклашишлари, ижодкор ёшларнинг камол топишида ёрдам беришлари керак. Санъаткорларнинг бир-бирларига нисбатан юксак талабчанлик муҳитини мустаҳкамлаш алоҳида аҳамиятга эга. Бу нарса санъаткорларнинг ўзларига ҳам, умуман санъатга ҳам наф келтиради, холос.

Бугунги кунда совет маданияти мамлакатдаги барча миллатлар ва элатлар яратаётган маънавий бойликларнинг узвий қотишмаси сифатида намоён бўлмоқда. Шу боисдан ҳам ёзувчи ва рассомнинг, музикачи ва архитекторнинг ўз халқи кўп асрлик маданияти анъаналарига таяниш, ўз республикасининг ҳаётини чуқур ва ёрқин тасвирлаш йўлидаги интилиши мутлақо тушунарлидир. Шу билан бирга бадиий практика миллий маданият бошқа маданиятлар билан қанчалик мустаҳкам боғланса, бу маданият қардош халқларнинг интернационал аҳамият касб этган маънавий ва бадиий тажриба хусусиятларини ўзига қанчалик интенсив сингдириб олса, у шунчалик тезроқ ва самаралироқ ривожланишга ишонч ҳосил қилдирмоқда. Бу маданият бутун совет халқи, бутун жамиятимиз маънавий турмушини бойитишга шунчалик кўпроқ ҳисса қўшади.

Азиз ўртоқлар! Нутқимни тугатишдан аввал янгиликни маълум қилмоқчиман, бу янгилик ҳаммангизни хурсанд этишига шубҳаланмайман. СССР Олий Совети Президиуми совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари, совет ёзувчиларининг коммунистик қурилишга қўшаётган катта ҳиссалари учун ва СССР Ёзувчилар союзи ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан уни Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлади. **(Гулдурос давомли қарсаклар).**

Энди эса ҳаммангизга сиҳат-саломатлик, ижодий муваффақиятлар тилашга ва Ёзувчилар союзига муносиб юксак мукофотни топширишга ижозат бергайсиз. **(Гулдурос давомли қарсаклар).**

АСР БИЛАН ҲАМНАФАС БЎЛАЙЛИК

(Боши биринчи бетда).

Ўртоқ К. У. Черненко бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненкога сўз берилади. Пленум қатнашчилари Константин Устиновични узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан табриклайдилар.

Константин Устинович Черненко СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб берди ва гулдурос, давомли қарсаклар остида Халқлар дўстлиги орденини СССР Ёзувчилар союзининг байроғига қадаб қўйди.

Г. Марков «50 йил партия ва халқ хизматида» деган мавзуда доклад қилди.

1984 йил 25 сентябрь куни, деди у, СССР Ёзувчилар союзи, бутун совет адабиёти тарихига унутилмас сана бўлиб киради. Бизнинг жонажон ленинчи партиямиз ўз ёзувчиларининг ишларига, уларнинг социалистик жамият маънавий маданиятига қўшаётган ҳиссасига, ижоднинг ғоявий-бадиий сифатини янада юксак даражага кўтариш, бу ижодни мамлакат ва халқнинг турмуши билан маҳкам боғлаш йўлидаги муддаоларига яна бир марта зўр эътибор берди.

Биз, ҳамма адиблар СССР Ёзувчилар союзининг Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганлигидан астойдил қувондик, Константин Устинович Черненконинг шу тарихий залда жаранглаб эшитилган сермазмун ва ёрқин нутқи ҳаммамизда унутилмас таассурот қолдирди.

Константин Устинович Черненконинг ленинча очиқ ва равшан нутқи ижодий ходимларга нисбатан чексиз ишонч руҳи билан суғорилган. Бу нутқ партиянинг келгуси йилларга мўлжалланган буюк режаларини бизга очиб беради, маданиятнинг ҳар бир арбоби Ватанимизни коммунистик асосда қайта қуриш соҳасидаги ижодий меҳнатда актив иштирок қилиши учун беқиёс имкониятлар борлигини кўрсатади. Биз адабиётга кўрсатилаётган ёрдамнинг ҳамма турлари учун партиядан, Марказий Комитетдан, Сиёсий бюродан миннатдормиз. Ҳамиша ўз вақтида шундай саҳийлик билан ёрдам кўрсатилди, ўз адабиётини янада ёрқин, янада кучли кўриш истаги ана шу ёрдамни тақозо этди.

Совет ёзувчилари ва барча ижодкор ходимларнинг Ленин партиясига садоқати, уларнинг бутун куч-ғайратини партия идеалларининг тантанаси учун бағишлашга тайёр эканлиги чексиздир. Биз шу эллик йил мобайнида партия байроғи остида партия билан бирга бордик ва бизни партиядан ажратадиган кучлар йўқ!

Совет ёзувчиларининг социалистик реализмни совет адабиётининг асосий ижодий методи деб эълон қилган биринчи Бутуниттифоқ съезди, деб таъкидлади нотиқ, Ватанимизнинг ҳаётида тарихий воқеа бўлиб қолди, халқаро аҳамият касб этди. СССР Ёзувчилар союзи ўз фаолияти Совет давлатининг ҳаёти билан, Коммунистик партиянинг сиёсати билан, миллионларча меҳнаткашлар оммаси рўёбга чиқарадиган барча ранг-баранг революцион воқелик билан боғланганлигини очиқ айтди.

Совет адабиётида ижтимоий меҳнат кишиси, коллективчи ва интернационалист баҳодирона қоматини ростлаб, бaралла гапира оладиган бўлди. Дарҳақиқат, меҳнат аҳли адабиёт ва санъатнинг қаҳрамони бўлиб қолди. Ҳозирги пайтда ҳам ҳаётнинг ўзи, социалистик ўзгаришлар практикаси, партиянинг ғоялари, коммунизм идеаллари адабиётимизнинг моҳиятини ташкил этади.

Биз мураккаб ва ташвишли жаҳонда яшамоқдамиз. Империализм, аввало Америка империализми урушқоқ, ваҳшиёна доктриналарни эълон қилиш билан, коммунизмга қарши, Ватанимизга қарши «салб юриши»ни эълон қилиш билангина чекланиб қолмаётир, балки бизга ва иттифоқчиларимизга ядро ҳужуми тайёрлашнинг беқиёс даражада қабиҳ кенг программасини амалга оширишга ҳам уринмоқда. Планета машаққатли ва хавотирли бўлиб қолди! Мамлакатимизнинг ёзувчилари, барча бадиий зиёлиларимиз Совет давлатининг ташқи сиёсий йўлини, КПСС Марказий Комитети ва ҳукуматнинг қуролланиш пойгасини жиловлаш, халқаро иқлимни юмшатиш, Ватанимизнинг мудофаасини мустаҳкамлашга қаратилган барча конкрет тадбирларини тўла-тўкис ва батамом маъқуллаб, қўллаб-қувватламоқдалар. Ёзувчилар ана шу муқаддас ишга қўлларидан келганча ҳисса қўшмоқдалар, уларнинг сўзи ҳозирги кунда ҳақиқатан ҳам жанговарлик руҳи билан суғорилган.

СССР Ёзувчилар союзи, кўпмиллатли бутун адабиётимиз союз ташкил этилганидан буён ўтган йиллар мобайнида идеологик душманларимизнинг туҳмат ва бўҳтонларига муттасил дучор бўлиб келмоқда. Аммо бунга қарамай, бизнинг социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ёзувчилари билан, капитализм мамлакатларидаги тараққийпарвар ёзувчилар билан қардошларча алоқаларимиз кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. СССР Ёзувчилар союзи ҳозирги вақтда юз мамлакатнинг ёзувчилари билан алоқа боғлаган.

Партия, унинг Марказий Комитети ҳозирги пайтда мамлакатимиз тараққиётининг яқин ўн йилларга мўлжалланган асосий проблемалари ва стратегиясини белгиламоқдалар. Ўн иккинчи беш йиллик план ишлаб чиқилмоқда. КПССнинг XXVII съездига тайёргарлик бошланди. Партиянинг янги таҳрирдаги Программаси бу съезднинг муҳокамасига қўйилади. Партия ривожланган социализмни такомиллаштириш каби оғир ва кўп қиррали ишни белгилаб бермоқда. Бу эса узоқ даврга мўлжалланган жуда кўп маънавий куч-ғайратни талаб этади. Адабиёт ва санъат—деди Г. Марков докладининг охирида, ана шу маънавий куч-ғайратга мадад бериши керак. Г. Марков совет ёзувчилари халқ ва партия олдидаги ўз бурчини шараф билан бажарадилар, деб қатъий ишонч билдирди.

Пленум қатнашчиларининг нутқлари Ленин партияси билан ҳамиша бирга бўлиш, партия билан биргаликда ва унинг раҳбарлигида коммунистик идеалларнинг тантанаси учун кураш руҳи билан суғорилган эди. Улар партиянинг кўпмиллатли совет адабиётини ривожлантириш тўғрисидаги оталарча ғамхўрлигини зўр иштиёқ билан таъкидладилар. Ўртоқ К. У. Черненконинг ёрқин ва чуқур мазмунли нутқида ана шу ғамхўрлик зўр куч билан ўз ифодасини топди. Пленум қатнашчилари ўз нутқларида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ватаннинг олий мукофоти— Ленин ордени ҳамда учинчи «Ўроқ ва

(Давоми учинчи бетда).

ТИНЧЛИК ВА КОММУНИЗМ ИШИГА САДОҚАТ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси К. У. Черненконинг Ленин ордени ҳамда учинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан мукофотланганлиги тўғрисидаги хабарни бутун дунёдаги миллион-миллион кишилар мамнуният билан кутиб олдилар. Атоқли партия ва давлат арбоби бўлган К. У. Черненко ленинча ички ва ташқи сиёсатни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга катта ҳисса қўшди. Унинг номи бугунги кунда тинчлик ва халқаро хавфсизлик тимсоли бўлиб қолди.

Ўртоқ К. У. Черненко номига таниқли сиёсат ва жамоат арбобларидан юксак мукофот билан қутлаб кўпдан-кўп табрикномалар олинди. Табрикномаларда улар ўртоқ К. У. Черненкога тинчлик ва инсоният бахт-саодати йўлидаги тинимсиз фаолиятида янги-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Тодор Живков ўз телеграммасида қуйидагиларни ёзади: «Фурсатдан фойдаланиб, мен яна ўзимизнинг ўзгармас позициямизни изҳор қиламан: Болгария Коммунистик партияси раҳбарлигида бизнинг халқимиз бундан буён ҳам тинчлик, социализм ва коммунизм учун олиб борилаётган буюк курашда қардош совет халқи билан елкама-елка боради; бизлар БКП билан КПСС ўртасида, БХР билан СССР ўртасида биргаликда ишлаб чиқилган ҳар томонлама ҳамкорлик ва яқинлашиш йўлидан бораверамиз.

Азиз Константин Устинович, Сизга сидқидилдан сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, КПСС XXVI съезди қарорларини, Совет давлатининг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсатини амалга оширишда, улуғ совет халқи ва бутун социалистик ҳамдўстлик равнақи, бутун дунёда тинчлик ва коммунизм иши тантанаси йўлидаги ғоят масъулиятли фаолиятингизда муваффақиятлар тилайман!».

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадарнинг телеграммасида қуйидагилар айтилади: «Ўртоқ Черненко, Сиз Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлатига бошчилик қилиб, масъулиятли ва ҳаммамиз учун ғоят муҳим ишни бажараётганлигингизни биламиз. Сиз ўзингизнинг тинимсиз фаолиятингиз билан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ленинча сиёсатини амалга оширишга, социалистик ҳамдўстлик бирлигини мустаҳкамлашга, муштарак ғояларимиз — коммунизм ва тинчлик иши олға силжишига муваффақиятли кўмаклашмоқдасиз. Сиз ўзингизнинг юксак лавозимингизда венгер — совет дўстлигига, ҳамкорлигимизни ривожлантиришга катта эътибор бераётганлигингизни айниқса юксак қадрлаймиз ва бунинг учун миннатдормиз».

«Вьетнам Коммунистик партияси, давлати ва халқи, —деб мурожаат қиладилар Константин Устиновичга Вьетнам Социалистик Республикасининг раҳбарлари Ле Зуан, Чионг Тинь, Фам Ван Донг, Нгуен Хиу Тхо, — Вьетнам халқининг революцион ишига ўз вақтида берилган ва берилаётган жуда катта, беғараз ва самарали ёрдам учун Сизнинг раҳбарлигингиздаги КПССга, Совет ҳукуматига ва Совет Иттифоқи халқига қизғин миннатдорчилик изҳор қиладилар».

Вьетнам раҳбарлари қардош совет халқи КПСС XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг СССРда ривожланган социализм жамиятини такомиллаштиришга, Совет Иттифоқи ҳамиша бутун дунёда революцион ва тинчликсевар кучларнинг қудратли ва ишончли таянчи бўлишига қаратилган қарорларини муваффақиятли бажаришини тиладилар.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер ўз телеграммасида ГДР коммунистлари, барча меҳнаткашлари ўртоқ К. У. Черненконинг КПСС XXVI съезди қарорларини амалга оширишга фаол ҳисса қўшаётганлигини, унинг тинчлик учун, империализмнинг ҳарбий хавфини бартараф этиш учун олиб бораётган тинимсиз фаолиятини биладилар, деб уқтириб ўтди. Улар К. У. Черненконинг қалин дўст эканлигини, иккала партия, давлат ва халқ ўртасидаги синалган жанговар иттифоқни мустаҳкамлашга ғоят катта ҳисса қўшаётганлигини юксак қадрлайдилар.

Э. Хонеккер совет халқининг фаровонлиги ва тинчлик иши йўлида Константин Устиновичга янги улкан муваффақиятлар, шунингдек ижодий куч-ғайрат ва шахсий ҳаётида бахт-саодат тилади.

«Кампучия Халқ Республикаси, деб ёзади Кампучия Халқ революцион партияси Марказий Комитети Бош секретари, КХР Давлат Кенгашининг Раиси Хенг Самрин, — Сизни ғоят буюк партия ва давлат арбоби деб билади. Сиз коммунизм моддий-техника базасини вужудга келтириш ва совет кишиларининг фаровонлигини кўзлаб тинчлик сиёсатини амалга ошириш йўлини давом эттириб, халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатининг, ядро урушига ва космик фазода урушга йўл қўймаслик сиёсатининг мустаҳкам таянчи бўлган Совет Иттифоқининг етакчилик ролини актив ҳимоя қилмоқдасиз.

Кампучия халқи, Кампучия Халқ Республикаси социализм қуриш йўлидан бораётган Кампучия Халқ Республикасини ҳимоя қилиш ва қуриш ишида шахсан Сиз сарфлаётган куч-ғайратларни юксак баҳолайди. Иккала мамлакатимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатлари муттасил мустаҳкамланиб ва ривожланиб боришига қатъий аминман».

Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети Бош секретари, КХДР Президенти Ким Ир Сеннинг телеграммасида қуйидагилар айтилади: ҳозирги кунда совет халқи Сизнинг бошчилигингиздаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлигида мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш учун, аҳолининг маънавий ва моддий эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш учун олиб борилаётган курашда катта муваффақиятларга эришмоқда ҳамда империалистларнинг агрессив ва уруш оловини ёқишга қаратилган ҳийла-найрангларига қарши, Европа, Осиё ва бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш учун зўр ғайрат билан кураш олиб бормоқда.

Корейс халқи социализм, коммунизм қуришда қардош совет халқи эришаётган ютуқлардан сидқидилдан қувонмоқда ва тинчлик учун сизлар олиб бораётган адолатли кураш билан мустаҳкам бирдамлик изҳор этмоқда.

Сиз билан ўша унутилмас май кунларидаги учрашувни самимият билан эслайман ҳамда иккала партиямиз, мамлакатимиз ва халқимиз ўртасидаги анъанавий дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари бундан буён ҳам янада кенгайиб, барча соҳаларда ўртамизда эришилган битимлар руҳида ривожлана беради, деб ишонч билдираман».

«Лаос Халқ Революцион партияси, ЛХДР Олий Халқ Кенгаши, ҳукумати, Лаос халқи ва шахсан бизлар, деб таъкидлайдилар ўз телеграммасида Лаос Халқ Демократик Республикасининг раҳбарлари Кейсон Фомвихан ва Суфанувонг, — улуғ Совет Иттифоқига раҳбарлик қилишдаги Сизнинг ролингизни, тинчликни ҳимоя қилиш ва халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ишидаги, иккала мамлакатимиз — Лаос билан Совет Иттифоқи ўртасидаги қардошларча дўстлик алоқалари ва самарали, ҳар томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашдаги куч-ғайратингиз ва заковатингизни юксак баҳолаймиз.

Сизнинг бошчилигингиздаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси доно раҳбарлигида қардош совет халқи ривожланган социализм ва коммунизм қуриш ишида янада улкан муваффақиятларга эришишига аминмиз».

МХРП Марказий Комитети Бош секретари, МХР Министрлар Советининг Раиси Ж. Батмунх Константин Устиновични туғилган куни ва у Ленин ордени ҳамда учинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали билан мукофотланганлиги муносабати билан қизғин ва самимий табриклади.

У совет халқининг фаровонлиги йўлидаги ва Совет Иттифоқида ривожланган социализмни янада такомиллаштириш, иккала партия, мамлакат ва халқ ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш йўлидаги, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари куч-қудратини тинмай ўстириш, бутун дунёда тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш манфаатлари йўлидаги олижаноб кўп қиррали фаолиятида Константин Устиновичга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, янгидан-янги катта муваффақиятлар тилади.

«Поляк коммунистлари ва мамлакатимиз меҳнаткашлари, деб уқтирди ўз табрикномасида ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари В. Ярузельский, Сизнинг партия ва Совет давлатининг раҳбари лавозимидаги тинимсиз фаолиятингизни ғоят ҳурмат қиладилар ва миннатдорчилик билдирадилар, Сизни коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, деб биладилар.

Совет халқи Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг изчил сиёсати туфайли жуда катта муваффақиятларни қўлга киритмоқда. КПСС XXVI съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш Совет Иттифоқи куч-қудратини ва унинг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини мустаҳкамлайди.

Ҳозирги мураккаб халқаро вазиятда Сиз ўртага қўйган ва уруш хавфининг олдини олишга, халқларнинг тинч-тотув яшашини ва ҳамкорлигини таъминлашга қаратилган тинчлик ташаббуслари алоҳида аҳамият касб этади.

Бизлар Польша билан Совет Иттифоқи ўртасидаги бузилмас иттифоқни мустаҳкамлашга, партияларимиз ва халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришга шахсан Сиз қўшаётган ҳиссани юксак қадрлаймиз».

«Румыния Коммунистик партияси Румин—Совет дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантиришга алоҳида аҳамият беради, — деб таъкидлади ўз табрикномасида Румыния Коммунистик партиясининг Бош секретари, РСР Президенти Н. Чаушеску. — Мен июнь ойида Румыния партия-давлат делегацияси билан биргаликда амалий визит билан Москвага борганлигимни ва Сиз билан ҳамда Совет Иттифоқи партия-давлат делегацияси билан олиб борган самарали музокараларимни зўр мамнуният билан эслайман.

Шу муносабат билан эришилган битимларнинг амалга оширилиши кўп қиррали румин—совет ҳамкорлигини ривожлантиришга ва кучайтиришга кўмаклашади, деб ишонч билдираман».

ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак қуйидагиларни ёзади: «Сиз юксак партия ва давлат лавозимида жаҳонда биринчи социалистик давлат бўлган Совет Иттифоқида ривожланган социалистик жамиятни такомиллаштириш ишида В. И. Лениннинг барҳаёт васиятларини амалга оширишга ўзингизнинг бутун куч ва ғайратингизни сарфлаяпсиз.

Бутун дунёда тинчлик ва тараққиёт тарафдорлари изчил тинчликсевар сиёсати халқларнинг бахтли ва тинч келажагининг мустаҳкам гарови бўлган давлатнинг намояндаси сифатида Сизни ғоят ҳурмат қиладилар ва сизга ишонадилар.

Бизлар Чехословак—Совет дўстлиги алоқалари ва иттифоқи тинмай чуқурлашиб бораётганлигидан ғоят хурсандмиз. Бизлар бу алоқалар бундан буён ҳам мустаҳкамланиши учун барча ишларни қиламиз».

АХДП Марказий Комитети Бош секретари, АДР Революцион Кенгаши Раиси Б. Кармалнинг телеграммасида шундай дейилади: «Бизлар партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги қардошларча муносабатларни тинмай ривожлантиришга афғон халқининг қалин дўсти Сиз шахсан қўшаётган ҳиссани юксак даражада қадрлаймиз. Фурсатдан фойдаланиб, халқимиз ва революциямизга доимий эътиборингиз учун, душманларнинг ҳамлаларидан революцион ғалабаларни ҳимоя қилишда ва янги адолатли жамият қуришда Афғонистон Демократик Республикасига улуғ Совет Иттифоқи бераётган ҳар томонлама интернационал ёрдам ва мадад учун ғоят чуқур миннатдорчилик ва самимий ташаккур изҳор қиламан».

Коста-Рика Халқ авангарди Партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Умберто Варгас Карбонель қуйидагиларни таъкидлади: «Бизлар Сизнинг совет халқи манфаатлари учун, бутун дунёда тинчлик учун, марксизм-ленинизмни ҳимоя қилиш йўлидаги курашга бутунлай бағишланган ҳаётингизга қойилмиз. Пролетар интернационализми принципларига садоқатингиз Сизни империалистик агрессияга қарши, мустақил ривожланиш учун курашаётган барча халқларнинг яқин дўстига айлантиради. Ўртоқ Черненко, Сизда пролетар курашчиларининг, большевик қаҳрамонлар қонуний ворисларининг энг яхши фазилатлари мужассамлашган».

Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди ўз телеграммасида Константин Устинович туғилган кун муносабати билан унга самимий қутловлар йўллади, сиҳат-саломатлик ва халққа хизмат қилиш йўлида узоқ йиллар самарали ишлашини тилади.

(ТАСС).

МОСКВАГА ВИЗИТ

Финляндия Бош министри К. Сорса Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан 25 сентябрь куни Москвага келди.

Вокзалда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари И. В. Архипов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

СИЭТЛДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Американинг Тошкент билан биродарлашган Сиэтл шаҳри жамоатчилиги вакилларининг делегацияси Ўзбекистон пойтахтига келди. Делегация составида олимлар, врачлар, инженерлар, санъат арбоблари, жамоат ташкилотларининг активлари бор.

АҚШдан келган меҳмонлар Тошкент шаҳар ижроия комитетида бўлишди. Бу ерда бўлиб ўтган дўстона суҳбат чоғида делегация бошлиғи — Сиэтл мэри Ч. Ройер биродарлашган шаҳарлар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлаш Ер юзида тинчликни сақлаб қолиш, ядро хавфини бартараф этишга кўмаклашади, деб ишонч билдирди.

Делегация шаҳарни томоша қилди, Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилиш районларини кўздан кечирди. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг активлари билан учрашди.

(ЎзТАГ).

АСР БИЛАН ҲАМНАФАС БЎЛАЙЛИК

(Боши 1- ва 2-бетларда).

Болға» олтин медали билан тақдирланганлигидан астойдил мамнун эканликларини изҳор қилдилар.

РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси С. Михалков қуйидагиларни уқтириб ўтди: янги дунё кишисини маънавий жиҳатдан камол топтиришда КПССнинг содиқ ёрдамчилари бўлмиш маданият арбоблари партиянинг бадиий зиёлилар тўғрисидаги ғамхўрлигига иш билан жавоб қайтаришга қатъий қарор бергандирлар.

СССР Журналистлар союзи правлениесининг раиси, «Правда» газетасининг бош редактори В. Афанасьев ютуқларимизни конкрет равишда кўрсатишга, янги проблемаларни жиддий таҳлил этишга, асарларда янги фикр ва сўзларни ифода этишга ўз ҳамкасбларини даъват этди.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Мишин ўз нутқини ёшларнинг актив гражданлик позициясини шакллантиришда адабиёт ва санъатнинг ролига бағишлади.

Социалистик интернационализм ва коллективизм руҳи билан суғорилган халқ ҳаёти совет санъаткорларида мамлакатнинг ишлари ва ташвишларида, коммунистик қурилиш планларини амалга оширишда актив қатнашишга бўлган эҳтиёжни туғдиради ва мустаҳкамлайди. Ижодкор шахснинг янги типи — ўз халқининг манфаатлари ва орзу-тилакларини ифода этувчи санъаткор гражданин таркиб топди. СССР Рассомлар союзи правлениесининг раиси Н. Пономарев, Москва ёзувчилар ташкилоти правлениесининг биринчи секретари Ф. Кузнецов, Бутунроссия театр жамияти правлениесининг раиси М. Царев, СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Л. Кулижанов, СССР композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари Т. Хренников шу ҳақда гапирдилар.

М. Горький номидаги адабиёт институтининг студенти Н. Веселовская оталарча ёрдам ва ғамхўрлик қилаётганликлари учун кекса авлод ёзувчиларига самимий миннатдорчилик изҳор қилди.

Доғистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Р. Ҳамзатов пленум минбарига чиқиб, бундай деди: бизнинг адабиётимиз босиб ўтган йўл осон йўл эмас эди. Аммо бу Совет Иттифоқининг юз тилда ижод қилинадиган адабиётини яратиш даври бўлди. Бу гап хусусан майда халқлар деб аталган халқлар адабиётига тааллуқлидир. Украина ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари П. Загребельний, Озарбайжон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси М. Иброҳимов, Қозоғистон ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари О. Сулейманов ўз нутқларини миллий адабиётларнинг ўзаро таъсири ва бир-бирини бойитиши проблемасига бағишладилар.

Бизнинг адабиётимиз, деди Литва ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси А. Малдонис ўз ҳамкасбларининг фикрини ифода этиб, рус тили туфайли халқаро майдонга чиқди.

Замондошимизнинг образи — давримизнинг энг илғор идеалларини ифода этувчи ишчи аҳли совет адабиётининг муҳим кашфиёти бўлиб қолди. Советлар мамлакатининг сўз усталари, деди Ленинград ёзувчилар ташкилоти правлениесининг биринчи секретари А. Чепуров, халқ ҳаёти билан мустаҳкам алоқани, меҳнат билан санъат иттифоқини куч ва илҳом манбаи деб биладилар. Биз, деди Белоруссия ССР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Максим Танк шу фикрни давом эттириб, ҳамиша ҳаёт қучоғига бориб ундан ўрганишимиз, яна таълим олишимиз керак.

Бизнинг маданиятимиз буюк маънавий кучдир. СССР архитекторлар союзи правлениесининг биринчи секретари А. Полянский бу маданиятнинг социалистик шахсни такомиллаштиришга кўрсатадиган жуда катта таъсири тўғрисида гапирди.

Яшаш, ишлаш, ижод қилиш учун кишиларга тинчлик керак. Совет ёзувчилари тинчликни ҳимоя қилишга отландилар. Империализм кучлари жаҳон социалистик системасига маънавий ва моддий жиҳатдан зарар етказиш, бу системани емиришга уриниб, инсониятга таҳдид қилаётган, иғвогарлик мақсадида ядро қуролланиши пойгасини авж олдираётган, ядро қуроли билан таҳдид қилаётган ҳозирги пайтда адабиёт ва санъат арбоблари бетараф позицияда туролмайдилар, деди СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Ч. Айтматов. Бунинг боиси шуки, ҳозирги пайтда тинчликни ҳимоя қилишдан ҳам заруррoқ иш йўқ.

Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг раиси Ю. Жуков бундай деди: кўпгина маданият арбоблари тинчлик тарафдорлари ҳаракати билан боғланган кундалик оғир ишларни бажармоқдалар. Улар урушга қарши халқаро анжуманларда ва мунозараларда актив қатнашмоқдалар.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари, «Литературная газета» бош редактори А. Чаковский қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: ёзувчилар сиёсий қарорлар ва давлат қарорларини қабул қилмайдилар, улар ажал уруғини сочувчи ядро кнопкаларини босмайдилар. Аммо сўз усталари кишиларни ҳамжиҳатлик ва бирлик руҳида тарбиялаш, урушга душманлик назари билан қарашни ва ёвузлик кучларига қарши мардликни кишилар қалбига жо қила оладилар.

Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари адмирал А. Сорокин ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашни ҳозирги пайтнинг актуал ижодий мавзуи, деб атади.

Чет эллик меҳмонлар — Л. Левчев (Болгария), Осиё ва Африка ёзувчилари уюшмасининг бош секретари А. Ла Гума совет ёзувчиларини табрикладилар.

Пленум қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига, ғоят баланд руҳ билан табрикнома йўлладилар.

(ТАСС).

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН

ЖЎШҚИН САНЪАТ

КАНБЕРРА. (ТАСС мухбири). Ўзбекистон санъат арбоблари ҳозиргача Австралиянинг уч шаҳрида — Мельбурн, Сидней ва Ньюкаслда бўлишди. Улар Австралия ва СССР дўстлик жамиятларининг ташаббуси билан ўтказилаётган Совет Иттифоқи кунларида қатнашиш учун бу ерга келишган.

Ўзбекистонлик санъат арбоблари халқ амалий ижодкорлиги, ўзбек рассомларининг график ишлари, болалар чизган расмлар виставкаларини, Ўзбекистон эришган ютуқлар тўғрисидаги, Самарқанд, Бухоро, Хивадаги архитектура ёдгорликлари ҳақидаги фотовиставкаларни ўзлари билан олиб келишган.

Буларнинг ҳаммасини Совет Иттифоқининг Австралиядаги дўстлари ғоят зўр қизиқиш билан томоша қилишмоқда. «Баҳор», «Шодлик», «Лазги» халқ ашула ва рақс ансамблларининг ижрочилари кўрсатаётган ғоят чиройли ва жўшқин концерт программаси айниқса катта таассурот қолдирмоқда. Уларнинг концертлари одамлар билан лиқ тўлган залларда, гулдурос қарсаклар остида ўтмоқда.

Серқуёш Ўзбекистон вакиллари концертлар қўйиб беришдан ташқари дўстлик кечаларида қатнашмоқдалар, лекциялар ўқимоқдалар, бу йил ўзининг 60 йиллигини нишонлаётган ўз республикасининг турмуши тўғрисида гапириб бермоқдалар. Улар Вуллонгонг, Олбери, Уогга-Уогга, Канберрада ҳам бўладилар, сўнгра Янги Зеландия шаҳарлари бўйлаб сафар қиладилар.

С. СОЛОВЬЕВ.

Воқеалар — ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН — хабарлар

● ГАВАНА. Сальвадордаги католик ташкилотларидан бирининг хабар беришича, бу мамлакатда шу йил январь ойидан август ойигача 2 мингдан ортиқ граждан ўта ўнг ҳарбийлар қўлида қурбон бўлган. Сан-Сальвадор шаҳри архиепископи маҳкамаси ҳузуридаги юридик ёрдам бюроси тарқатган ҳужжатда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Ана шу маълумотлар ҳам ҳалок бўлганларнинг умумий сонини кўрсата олмайди, чунки бу маълумотлар ўлдирилган кишилар қариндош-уруғларининг шоҳидлигига асосланиб тузиб чиқилган. Яқин кишиларидан жудо бўлган ҳар бир киши бундай маълумотларни тарқатганлиги учун қаттиқ жазоланишини билиб, бу тўғрида хабар беришга журъат этолмайди.

● ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг чегара посбонлари ўтган ҳафтада турли-туман қўпорувчилик ишларини бажариш учун мамлакат территориясига суқулиб киришга уринган покистонлик 13 диверсантни қўлга олдилар. Улардан тортиб олинган ҳужжатлар ана шу босмачилар Панжоб, Жамму ва Кашмир штатларидаги террорчилар билан боғланишлари керак эканлигини тасдиқлайди. Ҳиндистонга қарши группаларнинг илгари қўлга олинган баъзи аъзолари тергов қилинди. Бу тергов кейинги вақтларда уларнинг Покистондан кўп қурол-яроғ ва ўқ-дори олганлигини, Покистон вакиллари билан яширинча учрашганлигини, Покистон амалдорлари улардан қўпорувчилик ишини ғоят кучайтиришни талаб қилганлигини тасдиқлайди.

● БАНГКОК. Таиланд қонун чиқарувчи миллат мажлисининг раиси Укрит Монгконнавин Бангкокда бундай деди: Таиланд билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши принциплари асосига қурилади. Бизнинг мамлакатларимиз халқларимиз ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ишончни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, бундан буён ҳам ҳамкорлик қилишлари керак.

КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ ВА ҚУРОЛСИЗЛАНИШ УЧУН

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС мухбири). Совет Иттифоқининг тинчлик борасидаги ташаббуслари халқаро вазият кескинлашган бир шароитда жуда муҳим аҳамиятга эга. Шимолий мамлакатларнинг Совет Иттифоқи билан дўстлик жамиятлари вакилларининг бу ерда ўтказилган анъанавий учрашувида қабул қилинган баёнотда шу ҳақда гапирилади. Учрашувда Норвегия, Дания, Швеция, Финляндия, Исландия ва Фарер ороллари дўстлик жамиятларининг раҳбарлари ва вакиллари, чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари иттифоқининг делегацияси қатнашдилар.

Ҳужжатда таъкидлаб ўтилишича, анжуман қатнашчилари СССРнинг конструктив ташқи сиёсий таклифлари тўғрисида Шимолий Европа мамлакатлари жамоатчилигига кенг ахборот бериб туришни ўзларининг асосий вазифаси деб ҳисоблайдилар, деб таъкидланади. Шу муносабат билан Советлар давлати тинчликсевар ташқи сиёсатини, унинг коммунистик жамият қурилишида эришган муваффақиятларини тушунтириш мақсадида оммавий ахборотнинг миллий воситаларидан тўлиқ фойдаланиш зарур эканлиги уқтириб ўтилди.

Учрашув қатнашчилари тинчлик учун, кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш учун курашни кучайтириш масалаларига катта эътибор бердилар. Нотиқлар халқаро вазият кескинлашганлиги, қуролланиш пойгаси давом этаётганлиги тўғрисида жиддий ташвишланаётганликларини билдирдилар. Уларнинг нутқларида Шарқ билан Ғарб ўртасидаги конструктив мулоқотга ёрдам бериш муҳимлиги кўрсатилди, Европада ишонч, хавфсизликни мустаҳкамлаш ва қуролсизланиш тадбирлари юзасидан Стокгольм конференциясида тинчлик иши йўлида ижобий натижаларга эришилади, деб умид билдирилди.

Якунловчи ҳужжатда региондаги мамлакатларнинг парламентлари ва аҳолининг кўпчилиги ҳозирги вақтда Европанинг шимолида ядросиз зонани вужудга келтириш ғоясини қўллаб-қувватлаётганлиги каби факт маъқулланади. Тинчлик тарафдорлари ҳаракати, шунингдек дўстлик жамиятлари Европанинг шимолини ядро қуролидан холи зонага айлантириш учун курашда муҳим ўрин олади, деб таъкидланди. СССР Болтиқ денгизига ядродан холи статус бериш тўғрисидаги масалани манфаатдор томонлар билан муҳокама қилишга тайёр эканлиги уқтириб ўтилади.

Ҳужжатда фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган тадбирлар программаси белгиланди. Бу программа жумладан Совет Иттифоқи кунларини ўтказишни, турли виставкалар, концертлар ва кинофестиваллар ташкил қилишни кўзда тутади.

В. ЛОСКУТОВ.

АЖАЛ МАШИНАСИНИНГ ЙЎЛИ ТЎСИЛСИН!

«Штерн» журналидан олинган ушбу суратда ГФРдаги Мутланген базасида намойишчиларни ҳибсга олиш пайти тасвирланган.

ТАСС фотохроникаси.

МУҲИМ АНЖУМАН

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Бу ерда «Замин тақдири тўғрисида»ги мавзуга бағишланган халқаро конференция ўз ишини тамомлади. Конференция яхши ниятли барча кишиларга мурожаат қабул қилиб, уларни ядровий урушнинг олдини олиш учун, кескинликни юмшатиш ва ҳар қандай социал системадаги барча давлатлар ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш учун кураш доирасини кенгайтиришга чақирди. Ана шу мўътабар анжуманда Америка ва чет мамлакатларнинг неча юзлаб таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, АҚШдаги урушга қарши, тинчликсевар барча ташкилотларнинг вакиллари қатнашдилар. Бу ташкилотлар жами 10 миллиондан ортиқ кишини бирлаштирган. Анжуман қатнашчилари беш кун мобайнида ядро уруши хавфига қарши, Рейган маъмуриятининг қуролланиш пойгасини кучайтиришни кўзда тутган хатарли йўлига қарши курашнинг муҳим масалаларини, келажак авлодлар учун атроф-муҳитни ва планета ресурсларини сақлаб қолиш проблемаларини муҳокама қилдилар.

Конференция қатнашчилари сиёсий декларация қабул қилдилар. Бу декларацияда қуролланиш пойгасини дарҳол тўхтатишга, ядро қуроли запасларини қисқартиришга чақирилади.

ЮКСАК БАҲО

БАЙРУТ. (ТАСС). Сурия ахборот министри Я. Ражух Совет—Сурия муносабатларига юксак баҳо берди. Бу муносабатлар, деб таъкидлади у Ливанда чиқадиган «Манди морнинг» ҳафтаномаси мухбири билан суҳбатда, узоқ муддатли муносабатлар бўлиб, СССР билан САР ўртасидаги қадимий дўстлик уларнинг тараққиётига яхши таъсир ўтказмоқда. Я. Ражух Сурия учун ҳаётий муҳим аҳамиятга молик бўлган масалаларда Совет Иттифоқининг унга бераётган беғараз ёрдами ҳам икки томонлама алоқаларнинг мустаҳкамланишига кўмаклашмоқда, деб уқтирди. Совет—Сурия дўстлиги, деди у, ўзаро ҳурматга асосланган бўлиб, империализмга қарши, халқлар озодлиги учун кураш масалаларида ўзаро ҳурмат ва позицияларнинг муштараклигига асосланади.

Министр Ливандаги вазиятга тўхталиб, Сурия Араб Республикаси шу мамлакатнинг территориал бутунлигини тиклашга, уни Исроил оккупациясидан озод қилишга, мамлакатнинг бирлиги ва мустақиллигини мустаҳкамлашга қаратилган ҳар қандай куч-ғайратни қўллаб-қувватлайди, деб уқтириб ўтди.

ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ ВА КОМПАРТИЯЛАРИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

КИНО КУНЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН. Куни кеча республикамизда Туркманистон киноси кунлари бошланди. Санъат мухлислари бу ўзига хос байрамни катта қизиқиш билан кутиб олдилар.

Киномухлисларининг қизиқишлари бежиз эмас, албатта. Кейинги йилларда кўп миллатли совет кинематографиясининг жанговар отрядларидан бири бўлган туркман киноси ҳам ажойиб ютуқларга эришди. Қардошларимизнинг даврнинг долзарб мавзуларига бағишланган, тарихий темаларни мароқли таҳлил қилган. Совет ҳокимияти йилларида Туркманистон республикаси равнақининг энг ёрқин саҳифаларини акс эттирган қатор фильмлар экранлаштирилди. Бу асарларни бугунги кунда бутун мамлакатимизда, қолаверса, чет мамлакатларда томоша қилишмоқда. Масалан, ажойиб режиссёр Хўжақули Норлиевнинг оригинал картиналари Бутуниттифоқ ва Халқаро кинофестиваллларда намойиш этилиб, мукофотларга, энг муҳими, санъат мухлисларининг меҳр-муҳаббатига сазовор бўлди. Ана шу санъаткорнинг фильмларида жозибали образлар яратаётган таниқли актриса Майягўзал Аймедованинг изланишлари, маҳорати, ижрочилиги ҳамиша илҳомбахш. Режиссёр ҳам, киноактриса ҳам Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг анъанавий халқаро Тошкент кинофестивалида мунтазам актив қатнашиб келади.

Умуман, Туркманистон киноси ўзининг ранг-баранг мавзулари ва юксак ижрочилик маҳоратини ўзида муҳрлаган бетакрор кадрлари билан ажралиб туради. Шунинг учун ҳам бу бадиий маданиятга бўлган муҳаббат бошқа республикаларда бўлгани каби Ўзбекистонда ҳам кучли.

Туркманистон киноси кунлари таниқли режиссёр Халмамет Какабаевнинг «Калта енг» картинаси билан очилди. Республикамиз кинотеатрларида қардош санъаткорлар томонидан турли йилларда экранлаштирилган фильмлар намойиш этилади. Масалан, киномухлислар машҳур «Дадил қадам» фильмини яна зўр қизиқиш билан томоша қилдилар. Совет кинематографиясининг энг яхши намуналаридан деб эътироф этилган бу асар режиссураси, актёр ва актрисаларнинг ижрочилик маҳорати, кўтарган мавзуининг муҳимлиги билан ҳамма вақт диққатга сазовордир.

Кино кунларида қатнашиш учун қардош республикадан бир группа санъаткорлар ташриф буюришган. Улар орасида «Туркманфильм» киностудиясининг бош редактори С. Каражаев, актёр ва актрисалардан С. Отаева, Р. Қулиева, К. Аннанов, Ч. Хўжановлар бор. Меҳмонлар ўзбекистонлик ҳамкасблари билан яқиндан суҳбат қурадилар, ижодий режаларини ўртоқлашадилар. Тошкент томошабинларига 60 йил ичида Туркманистон кино санъатида эришган ютуқлар, юбилейга атаб яратилаётган фильмлар ҳақида гапириб берадилар. Улар Хоразм областига сафар қилишади.

ТОЖИКИСТОН. Бу ерда эса, Ўзбекистон киноси кунлари ўтмоқда. Душанбага ташриф буюрган делегация составида СССР халқ артисти Зикир Муҳаммаджонов, актриса Раъно Кубаева, режиссёр Наримон Азимов ва бошқалар бор. Тожикистонликлар уларни шоду хуррамлик билан кутиб олишди.

Шаҳарнинг марказий кинотеатрида кино кунларининг очилишига бағишланган кеча бўлиб ўтди. Унда иштирок этган, сўзга чиққан кишилар қардош кинематографияларнинг ўзаро алоқаси ва ҳамкорлиги ҳақида, киночиларнинг ҳамжиҳатликда яратаётган фильмлари тўғрисида, халқлар дўстлигини мустаҳкамлашда кино санъати ўйнаётган роль ҳақида қувониб гапирдилар.

Айни вақтда олтмиш йил ичида ўзбек совет киносанъати эришган ютуқлар таъкидлаб ўтилди. Бугунги кунда жаҳон экранларида муваффақиятли намойиш этилаётган ўзбек фильмлари ва уларнинг авторлари билан биз ҳам ҳақли равишда фахрланамиз, дейишди кечага йиғилганлар.

Кино кунлари Тожикистон кинотеатрларида «Алломанинг ёшлиги», «Пароль: «Регин» меҳмонхонаси», «Бўйсунмас», «Генерал буви» фильмлари кўрсатилади. Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясида суратга олинган картиналар, мультфильмлар ҳам намойиш этилади.

Ўзбекистонлик санъаткорлар тожикистонлик ҳамкасблари билан ижод ва ижодкор, ҳозирги замон кинематографияси олдида турган долзарб мавзулар, шунингдек, икки республика киночиларининг ўзаро алоқаси ва ҳамкорлигини янада ривожлантириш ҳақида суҳбатлашдилар. Ўтган олтмиш йил ичида яратилган фильмлар устида самимий фикр алмашинув бўлди.

Меҳмонлар томошабинлар билан учрашадилар, республика шаҳар ва районларига сафар қиладилар.

А. БЕРЕЗИКОВ.

ШАХМАТ:

«Совет Ўзбекистони» шарҳловчиси
М. МУҲИДДИНОВ
Москвадан хабар қилади

ТАВАККАЛЧИЛИК КЕТМАЙДИ

Бешинчи партия бошланишига беш минутча қолганда одатдагидек, биринчи бўлиб Каспаров ўз ўрнини эгаллади. Хиёл ўтмай, саҳнада жаҳон чемпиони Карпов пайдо бўлди. Дўстона салом-аликдан сўнг Карповнинг соати ҳаракатга келди.

Жаҳон чемпиони учинчи марта ўйинни шоҳи олдидаги пиёдасини икки хона олға суриш билан бошлади. Каспаров яна сицилианча ҳимояни танлади. Ўн учинчи юришда Карпов янгилик қўллади. Унинг жавоби устида тож талабгори ярим соатча ўйга толиб қолди.

Шахмат адабиёти эндиликда жуда бойиб кетди. Юзлаб махсус журналлар, бюллетенлар, назарий қўлланмалару мақолалар чиқиб турибди. Ахборот ниҳоятда кўп. Бинобарин, Каспаровнинг яқинда босилган китобида ҳам ҳамма нарса назардан қочиб қолмаганлиги турган гап. Карпов ана шу томонлардан бирини намойиш қилиш борасида янгича йўлни танлаган эди. Бироқ тож талабгори ҳам бу борада қарздор бўлиб қолмади.

Ўн саккизинчи юришда филини чекиниб, руҳининг «кўзи»ни очди. Энди оқлар хушёр тортмаса, марказдаги қора пиёда сурилиб, воқеалар ривожини ўзгартириб юбориши муқаррар. Оқлар ҳам худди шундай қилиб, рақиб режасига қаршилик кўрсатди. Юришлар такрорланиб, томонлар дуранггa имзо чекдилар. Бу воқеа 21-юришдан сўнг тахтада деярли барча доналар турган бир пайтда содир бўлди. Бунинг ажабланарли жойи йўқ. Гроссмейстерлар ўз позициясини яхшилаш йўлини кўрмагач, ортиқча қалтис ҳаракатлар қилишни лозим топмадилар. Зўрлар баҳсида таваккалчилик кетмайди. Беш партиядан сўнг ҳам ҳисоб аввалгидек Карпов фойдасига — 1:0 бўлиб турибди. Бугун олтинчи партияда оқ доналарни Каспаров суради.

РЕКЛАМА ✻ ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги
НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
1984—85 ўқув йили учун
ҚУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:

ЎҚИШ ЎЗБЕК ТИЛИДА ОЛИБ БОРИЛАДИГАН ИХТИСОСЛАР: ўзбек тили ва адабиёти; математика; математика ва физика; умумтехника таълими ва меҳнат; умумтехника таълими, меҳнат ва физика; чизмачилик ва расм; педагогика ва психология (мактабгача тарбия); педагогика ва бошланғич таълим методикаси;

ЎҚИШ РУС ТИЛИДА ОЛИБ БОРИЛАДИГАН ИХТИСОСЛАР: рус тили ва адабиёти; миллий мактабларда рус тили ва адабиёти; педагогика ва психология (мактабгача тарбия); деффектология; сурдопедагогика; педагогика ва бошланғич таълим методикаси; педагогика ва тарбиявий ишлар методикаси.

Кундузги тайёрлов бўлимига ўрта маълумотга эга бўлган, ёши 34 ёшдан юқори бўлмаган илғор ишчилар, колхозчилар, мактабларнинг катта пионер вожатийлари ва СССР Қуролли Кучлари сафидан демоблизация қилинганлар қабул қилинади. Тайёрлов бўлимига кириш учун саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа, геология-қидирув, топография-геодезия ташкилотларининг, колхоз ва совхозларнинг, мактабларнинг ҳамда ҳарбий қисмлар қўмондонлигининг махсус йўлланмаси бўлиши шарт.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар тегишли корхоналарда камида 1 йиллик, катта пионер вожатийлар эса 2 йиллик узлуксиз иш стажига эга бўлишлари керак (шогирдлик стажи тайёрлов бўлимига киришда ҳисобга олинмайди).

Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти ихтисослигига қишлоқ мактабларини шу йили тамомлаган йигит-қизлар мактаб педагогика советларининг тавсиясига биноан халқ маорифи органлари йўлланмаси билан қабул қилинадилар.

ТИНГЛОВЧИЛАР САФИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ УЧУН КИРУВЧИЛАР БИЛАН АСОСИЙ ИХТИСОС ПРЕДМЕТЛАР БЎЙИЧА СУҲБАТ ЎТКАЗИЛАДИ.

Тингловчилар сафига қабул қилинганларга ойига 40 сўм ҳажмида стипендия берилади. Эҳтиёжига қараб тингловчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Тайёрлов бўлимини тамомлаб, битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширганлар институт кундузги бўлимининг I курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: институт ректори номига ариза (махсус бланк тўлдирилади), иш жойидан тайёрлов бўлимига кириш учун махсус йўлланма, ўрта маълумот ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), иш жойидан корхона (ташкилот) раҳбари ва жамоат ташкилотлари тасдиқлаган характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, медицина справкаси (286-форма), фотосуратлар (6 дона, бош кийимсиз, 3x4 см. ҳажмида).

Паспорт, ҳарбий ва комсомол билетлари ҳужжатларни топшириш пайтида шахсан кўрсатилади.

НИЗОМИЙ НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИДА ЎҚИШ УЧУН ҲУЖЖАТЛАР АНГРЕН, САМАРҚАНД ВА СИРДАРЁ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТЛАРИДА ҲАМ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ангрен педагогика институтида: миллий мактабларда рус тили ва адабиёти; математика; умумтехника таълими ва меҳнат ихтисосликларига.

Самарқанд педагогика институтида: математика; педагогика ва психология; педагогика ва бошланғич таълим методикаси ихтисосликларига.

Сирдарё педагогика институтида: миллий мактабларда рус тили ва адабиёти; математика; педагогика ва бошланғич таълим методикаси ихтисосликларига ҳужжат қабул қилинади:

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтида, шунингдек Владимир педагогика институтининг тайёрлов бўлимига «Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти» ихтисослиги бўйича кириб ўқиш учун ҳам ҳужжатлар қабул қилинади.

ҲУЖЖАТЛАР 1 ОКТЯБРДАН 10 НОЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кирувчилар билан суҳбат — 11-25 ноябрда ўтказилади.

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИДА ДАРСЛАР 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Институт адреси: 700064, Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 103-уй, тайёрлов бўлими.

БОЛА СОҒЛОМ — ОНА БАХТИЁР

● Республикамизда оналар ва болалар шифохоналари тармоғи йил сайин кенгайиб бормоқда. Шуниси ҳам борки, касалхоналарни бу йўсин бирлаштириш ва йириклаштириш, энг аввало, кўриладиган шифо чоралари малакали бўлишига олиб келади. Бир йўла ҳам она, ҳам фарзанд даволанадиган ана шундай шифо маскани Қашқадарё областида ҳам муваффақиятли ишлаб турибди. Замонавий даволаш корпуслари, энг сўнгги медицина техникаси, асбоб-ускуналари шифокорларга касалликни тўғри аниқлаш, муолажа самарадорлигини янада ошириш имконини бермоқда. Бу ерда турли ихтисосдаги врачлар, медицина ҳамширалари тиббиётдаги янгиликлардан муттасил хабардор қилиб бориладилар. Суратларда: шифохонанинг бош врачи, Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегати Гуландом Пўлатова; операция пайти.

Т. Горяева фотолари.

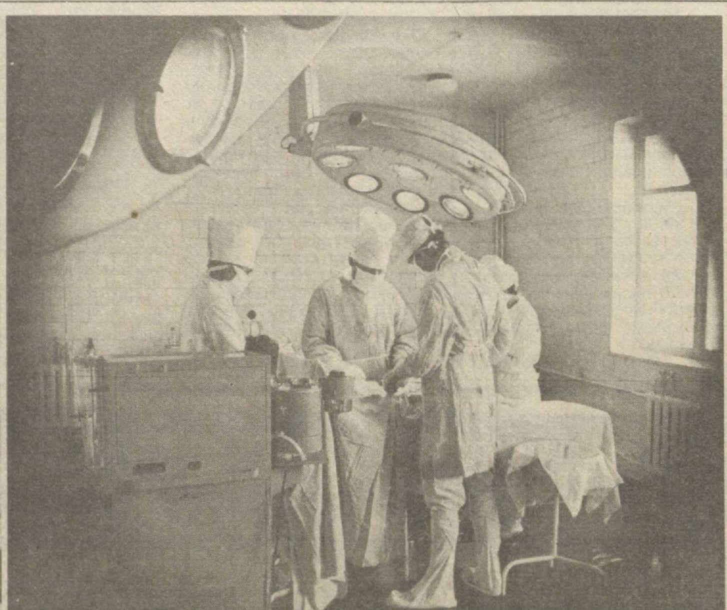

С. Д. МУРАВЕЙСКИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 90 ЙИЛЛИГИГА

ИЛМ ВА ИНҚИЛОБ ЖАНГЧИСИ

Ҳур республикалар аҳил оиласида ўзининг 60 йиллик тўйини ўтказишга ҳозирлик кўраётган Совет Ўзбекистони тарихининг илк саҳифаларидан ўрин олган ёрқин сиймолардан бири Сергей Дмитриевич Муравейскийдир. У ажойиб коммунист, оташин инқилобчи, улкан аллома эди. Республикамиздаги дастлабки илмий-тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юрти барпо этилиши ҳамда ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланиши бевосита унинг номи билан боғлиқ. У совет фани ривожига, малакали партия ва совет ходимлари, илмий ходимлар тайёрлашга, Совет Шарқида илмий коммунизм назариясини тарғиб қилишга бебаҳо ҳисса қўшди.

С. Д. Муравейский Тошкентга илк бор 1920 йилнинг охирларида келди. Бу пайтда у Туркистон фронти сиёсий бошқармасининг бошлиғи эди. Гражданлар уруши эндигина тугаган, Ўрта Осиё халқлари барча совет халқи қатори халқ хўжалигини тиклашга, тинч социалистик қурилиш олиб боришга киришаётган пайтлар эди. Гражданлар уруши жанггоҳларида ғалабага эришишга жуда катта ҳисса қўшган Туркистон фронти сиёсий ходимлари, ҳарбий комиссарлари, коммунистлари қизил аскарлар ва аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий ишлар олиб боришда ўрнак бўлдилар. Улар янги жамият барпо этиш учун, тинчлик йўлида ибратли иш олиб бордилар. Ана шундай фидокорларнинг олдинги сафида борганлардан бири С. Д. Муравейский 1921 йил январида армия хизматини тугатиб, партия ишига ўтди, Туркистон Компартияси Марказий Комитетининг пропаганда кичик бўлими мудири бўлиб ишлай бошлади. Ўшанда у эндигина 27 ёшга тўлган эди.

1921 йил баҳорида Сергей Дмитриевич таниқли партия-совет арбоблари Н. Тўрақулов ва Д. И. Манжара билан биргаликда Туркистон Компартияси Марказий Комитетига инқилобий ҳаракат тарихини ўрганиш юзасидан Туркистон Комиссияси ташкил этиш таклифи билан мурожаат этди. Туркистон Марказий Ижроия Комитети қошида ўша йили май ойида ана шу Комиссия тузилди ва унга С. Д. Муравейский масъул котиб этиб тайинланди. Кейинчалик, 1922 йилда бу комиссия тугатилиб, Туркистон Компартияси Марказий Комитети ҳузурида партия тарихи бюроси ташкил этилди. Унга С. Д. Муравейский бошчилик қилди. С. Д. Муравейский шу кезлари Ўрта Осиёдаги инқилобий ҳаракат ва партия ташкилотлари тарихи бўйича материаллар тўплашга алоҳида эътибор берди. Унинг Совет Туркистони ва ўлка партия ташкилоти тарихини ўрганишга қўшган ҳиссасини республикамиз илмий жамоатчилиги жуда юксак қадрлайди. У В. Лопухов тахаллуси билан бир қанча тарихий асарлар яратди. Буларда материалларни тўплаш, уларни қайд қилиб қўя қолишдан кўра айрим проблемаларни чуқурроқ анализ қилишга интилиш сезилиб турадики, бу нарса С. Д. Муравейский қаламига мансуб асарларнинг Совет Туркистони ва Туркистон Компартияси историографияси тараққиётидаги ўрнини белгилайди.

Ўша йиллари у ўқитувчилик бобида ҳам катта иш олиб борди. 1922 йил августида С. Д. Муравейский Туркистон Ишчи-деҳқонлар коммунистик университетининг ректори қилиб тайинланди. Сергей Дмитриевич большевикча принципиаллик ва масъулият билан ташкилий масалаларни тўғри ҳал эта олди, Туркистон Компартияси тарихидан лекциялар ўқиди, университет қошидаги раҳбар ходимлар олти ойлик кечки ижтимоий-сиёсий курсларида дарс берди.

Тошкентда жўшқин ижтимоий-сиёсий фаолият кўрсатган Сергей Дмитриевич айни чоғда илмий жабҳада ҳам баракали иш олиб борди. У Москва университети Физика-математика факультетининг табиатшунослик бўлимини тугатган, ўша ерда гидробиология асосчиси, олим ва инқилобчи С. А. Зернов таъсирида Сергей Дмитриевичнинг фандаги қизиқиши узил-кесил аниқланган эди. Туркистон (ҳозирги Тошкент) давлат университетида гидробиология фанининг юзага келиши ва ривожланиши С. Муравейский номи билан боғлиқ.

1924 йилдан бошлаб унинг илмий ва ижтимоий фаолияти Ўрта Осиёдан узоқроқда ўтди.

Орадан 12 йил ўтиб С. Д. Муравейский Тошкентга Ўрта Осиё давлат университетининг ректори бўлиб келди. Шуни айтиш кераки, урушдан олдинги йиллар ва Улуғ Ватан урушининг дастлабки даврида Сергей Дмитриевич илмий, ўқув ва ижтимоий-сиёсий ишларни ташкил этишга катта ҳисса қўшди. Унинг ташаббуси билан биология факультетида янги кафедра — гидробиология кафедраси очилди. С. Д. Муравейский фан оламига биогеографиянинг биогидрология деб аталган соҳаси асосчиси сифатида машҳурдир. Биогидрология таълимоти асосларини яратиб, уни ривожлантириш асосида С. Муравейский илмий изланишнинг жуда олис йўлини босиб ўтди. Энг муҳим томони шундаки, унинг илмий асарлари ўз аҳамиятини асло йўқотгани йўқ. Ҳозирги кунда ҳам улардан университетларда ўқув жараёнида, илмий ишларда актив фойдаланилмоқда.

1943 йилда С. Д. Муравейский Москвага ишга ўтди. Изланувчан олим, оташин инқилобчи, шижоатли коммунист умрининг охиригача тиниб-тинчимади, халқ ишига, партия ишига, илм-фан равнақига ўзини сафарбар этди. Ўзбекистон меҳнаткашлари Сергей Дмитриевич Муравейский табаррук 90 йиллигини нишонлар эканлар, унинг коммунистик ғояларга садоқат билан хизмат қилганлиги, республикамизда социализм қурилишидаги улкан ҳиссасини зўр ҳурмат ва эҳтиром билан эсламоқдалар.

С. СИРОЖИДДИНОВ,
В. И. Ленин номли Тошкент давлат университети ректори, профессор.

Насрулло Раҳимович ОХУНДИЙ

Бутуниттифоқ «Внешторгиздат» бирлашмаси Ўрта Осиё бўлимининг директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, СССР Ёзувчилар союзи ва СССР Журналистлар союзининг аъзоси, партия ва меҳнат ветерани Насрулло Раҳимович Охундий 25 сентябрда 77 ёшида тўсатдан вафот этди.

Н. Р. Охундий 1908 йил 2 майда Жиззах шаҳрида туғилди. Самарқанддаги маориф институти ва педагогика академиясида ўқиди.

Н. Р. Охундий кўп йиллар давомида «Ёш ленинчи» газетаси редакциясида ишлади. 1937-1939 йилларда Ўзбекистон Ёзувчилар союзига раҳбарлик қилди. Кейин Ўзбекистон Радиокомитетида бош редактор, Фарҳод ГЭСи қурилишида чиқадиган «Халқ қурилиши» газетасида муҳаррир, Ўзбекистон давлат бадиий адабиёт нашриётида директор бўлиб ишлади.

1960 йилдан умрининг охиригача Бутуниттифоқ «Внешторгиздат» бирлашмаси Ўрта Осиё бўлимига директорлик қилди. У бу лавозимда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг ташқи иқтисодий алоқаларини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшди.

Н. Р. Охундий жамоат ишига кўп куч ва ғайрат сарфлади. У Тошкент шаҳар меҳнаткашлар депутатлари Октябрь район Совети депутатлигига ва биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланган эди.

Н. Р. Охундий ўзининг ижтимоий-сиёсий фаолиятини бадиий ижод билан муваффақиятли уйғунлаштириб борди. Унинг шеърлари 1928 йилдан эълон қилина бошланди. «Ленин Мирзачўлда», «Она қалби» поэмалари, «Большевик одимлари», «Ишқингни авайла» шеърий тўпламлари, «Мамасоли», «Биринчи сакраш» каби ҳикоя ва очерклар тўпламлари ва бошқалар унинг қаламига мансуб эди.

У кўплаб классик ва совет адабиёти намуналарини ўзбек тилига таржима қилди. Булар орасида М. Горькийнинг «Лочин ҳақида қўшиқ», Н. Некрасовнинг шеърлари, Т. Шевченконинг «Катерина», «Гайдамаклар», А. Пушкиннинг «Полтава», П. Антакольскийнинг «Ўғил», Р. Ризонинг «Ленин» (Миртемир билан ҳамкорликда) достонлари, Сулаймон Рустам, Самад Вурғуннинг ва қорақалпоқ шоирларининг шеърлари, венгер шоири Шандор Петефи, Антал Гидаш асарлари бор.

Партия ва ҳукумат Н. Р. Охундийнинг хизматларини юксак тақдирлади. У «Ҳурмат Белгиси» ордени ва СССР медаллари билан мукофотланган эди.

Партия ва комсомол Н. Р. Охундийни қаерга юбормасин, у ҳамма участкаларда юксак масъулиятни, коммунистик қурилиш вазифаларини амалга оширишда катта ташкилотчилик қобилиятларини намойиш қилди. У одамларга талабчанликни уларга нисбатан ғамхўрлик билан қўшиб олиб борарди. Н. Р. Охундий меҳнатсеварлиги ва меҳрибонлиги билан ўзи билан бирга ишлашган, уни билган барча кишилар ўртасида чуқур ҳурмат-эътибор топди.

Насрулло Раҳимович Охундий хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
БИООРГАНИК ХИМИЯ ИНСТИТУТИ

табиий ва физиологик актив моддалар химияси ихтисоси соҳасида тадқиқотларнинг радиохимик методлари группаси ҳамда биохимик тадқиқотлар группаси бўйича **кичик илмий ходим**

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 15 кун.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700143, Тошкент шаҳри, М. Горький проспекти, 83-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ФИЗИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

моддалар алмашуви физиологияси лабораториясининг **кичик илмий ходими**

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб 20 кун.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700000, Тошкент шаҳри, Жуковский кўчаси, 1-тупик, 47-уй. Телефон 33-21-42.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/IX да **Икки дил достони**, 27/IX да **Тўмарис.**

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Теплофизика бўлими ва унинг тажриба ишлаб чиқариши билан ихтисослаштирилган конструкторлик бюроси коллективлари кичик илмий ходим А. А. Саидовга отаси

Абдуназар САИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

«Внешторгиздат» Бутуниттифоқ бирлашмаси Ўрта Осиё бўлими коллективи бўлим директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, 1945 йилдан КПСС аъзоси, СССР Ёзувчилар ва Журналистлар союзларининг аъзоси

Насрулло Раҳимович ОХУНДИЙнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

26 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.50 — Гитарачи А. Бариленко чалади. 10.10 — Ҳужжатли фильм. 10.30 — Ҳаётимизнинг энг яхши йўли. Бадиий фильм. 1-серия. 11.50 — Мультфильмлар. 12.20 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 16.40 — Стадион ҳамма учун. 17.10 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.40 — Концерт залида — мактаб ўқувчилари. 18.25 — Учрашувлар ва мулоҳазалар. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Дунё ва ёшлар. 20.10 — Ҳаётимизнинг энг яхши йўли. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Мангу даъват, 2-фильм. 5-серия. 23.10 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.30 — Гимнастика. 9.15 — Бошлиқ портретига чизилган эскиз. 12.05 — Онамларнинг мактаби. 15.10 — Рус санъати. 16.00 — Телеочерк. 16.30 — Концерт. 17.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Закарпатье жилолари. 19.20 — Телефильм. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 21.15 — Москва Кремлининг ёшлиги. 21.30 — Время. 22.05 — Санъат усталари. 23.30 — Дадам, ойим ва мен — туристлар оиласи.

ТОШКЕНТ-I. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.20 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ Спартакиадаси. Футбол. 19.00 — Халқ ижодиёти. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Инсон ва қонун. 20.15 — Телеочерк. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ақл-идрок хурофотга қарши. Видеофильм. 22.50 — Ўз аризасига кўра. Телеспектакль. 2-қисм.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 17.25— Москва-II. 18.10 — Телефильм. 18.40 — Ўқитувчи экрани.

27 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати. 9.55 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 10.55 — Ҳаётимизнинг энг яхши йўли. Бадиий фильм. 2-серия. 12.10 — Концерт залида — мактаб ўқувчилари. 12.55 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Телефильмлар. 16.10 — Концерт. 16.45 — 16 ёшгача ва ундан катталар. 17.30 — Флот адмирали. 18.00 — Шахмат мактаби. 18.30 — Ҳозирги дунё ва ишчилар ҳаракати. 19.00 — Расмларда қуёш акси бор. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — СССР Ёзувчилар союзи ташкил топганлигининг 50 йиллигига. 20.00 — Мультфильм. 20.10 — Ҳаётимизнинг энг яхши йўли. Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Мангу даъват. 2-фильм. 6-серия. 23.30 — Дунё воқеалари. 23.45 — Шахмат бўйича жаҳон чемпионати.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 10.55 — Телефильм. 11.50 — Тележурнал. 15.05 — Солёний лақабли ит. Бадиий фильм. 16.20 — Поэзия. 16.50 ва — 18.30— Янгиликлар. 18.50 — Баскетбол. «Университет» (Тошкент) — «Статиба» (Вильнюс). 19.30 — Биз БАМни қуряпмиз. 20.00— Илмий-оммабоп фильмлар. 20.25 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.50 — Баскетбол. «Динамо» (Москва) — «Жальгирис». 21.30 — Время. 22.05 — Останкинода ёшлар кечаси.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Телефильм. 10.30 — Ўқув программаси. 10.50 — Телефильм. 11.30 — Бойчечак. 12.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Тенгдошларинг ижодидан. 19.00 —Ёшлик. 19.30 —Ахборот. 19.45 —Ижод саҳифалари. 20.15 — Ўзбекистон қонунлари. 20.30— Ахборот. 20.50 — ЎзССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап. 22.25 —Санта — Эксперанса. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.55— Москва-II. 18.10 — Ўқув программаси. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Ўқув программаси. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Реклама. 20.30 — Кинопрограмма. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

26 СЕНТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Микрофон олдида Ўзбек давлат филармониясининг солистлари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Халқ контроли ҳаракатда. 11.25 — М. Бурхонов асарлари. 12.10— Узбекистан индустриальный. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Ҳосилни қисқа муддатларда йиғиб-териб оламиз. 19.25 — Қармоқ. 20.50 — «Шеърият» радиоальманахи. 21.10 — Пахта йиғим-терими илғорлари учун музикали программа. 22.30 — Концерт.

27 СЕНТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 9.30 — Бадиий ҳаваскорлар концерти. 9.45 — Қармоқ. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Малши. 14.00 — Менинг республикам — менинг фахрим. 18.15 — Халқаро кундалик. 19.25 — Юность Узбекистана. 20.15 — Халқаро туризм тинчлик хизматида. 20.30 — Радиотеатр. Шу ер менинг масканим. 22.30—Санъат усталарининг концерти.

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Р. — 09475. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 221. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12